

zene. 21: Hang-
st.
jus 9.
fón. 12.30: Hi-
17: Időjelzés, hi-
19: Grammfón.
rek.
9.30: Hírek. —
zi kiállításon. —
járás, 2.45: Hi-
Pontos időjelzés,
llák. 5.30: Hang-
enő műveiből fel-
rádió. 7.50: Táro-
Utána: Pontos
majd cigány-

XIV. ÉVF. * 102. SZAM
Cluj—Kolozsvár, 1931
május 9 Szombat
5691 ÉV Ijar 22

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929.

Ára 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

BUDAPEST

**Dezertörök
konjunkturája**

Minden egyes kormányváltásnak megvannak nálunk a maga különleges és egyedülálló kísérő szimpptomái. A román politikai élet erkölcsiében semmiféle változás az elmúlt három-négy esztendő alatt, bizonyosságául annak, hogy a nemzeti parasztpártnak többek között a közélet átalakítását sem sikerült elérnie kormányzása alatt. Az összes lapok tele vannak kilépési és belépési nyilatkozatokkal, bucsulevelekkel és pártseréről szóló hírekkel, Valóságos népvándorlás indult meg a politikusközött, akik pártot, ideológiát politikai koncepciót és meggyőződést cserélnek, hogy ezzel szemben képviselői mandátumot, valamely zsirosabb stállumot, vagy pláne miniszteri tisztséget biztosítsanak maguknak.

A legtöbb kilépőt természetesen a nemzeti parasztpárt tudja felmutatni. És ez magától értetődő is. Ez a párt most távozott el, mégpedig nem a legszerecsébb körülmények között a hatalomról. Hosszu ellenzékiségre van kitérés, ami természetesen nem csábítja azokat az embereket, akik az elmúlt két és fél év alatt hozzászórtak ahhoz, hogy a hatalom gondtalan jövevényét biztosító árnyékában sültekrezzenek. A kilépők között olyan proeminens személyek voltak, mint Manoilescu, Petrovici és Hatiegan Gyula. A listák ki lehetne egészíteni néhány volt képviselővel és prefektussal, akik a folytonosság híveinek vallják magukat és nem látnak semmilyen programatikus különbséget egy Maniu-kormány és egy Jorga-kormány között, ha arról van szó, hogy hivatalos állásaikat továbbra is megtarthassák.

Hogy a két kormány között metódusok tekintetében nagy különbség nem lesz, az nem látszik kizártnak. A nemzeti parasztpárt ki fogja heverni ezeket a kilépéseket, mint ahogyan előreláthatólag ki fogja heverni a két és fél évi kormányzás szomorú következményeit is. De csak ez a párt felelős azért, hogy alkalmat adott néhány tagjának a pártból való kilépésre, azért, mert nem maradt konzekvens az ellenzéken vallott demokratikus programjához.

Ezen azután sem változtat az, hogy az összes kilépések azután történtek meg, miután már a parlamentet feloszlatták és bizonyos volt, hogy a párt rövid időn belül legalább is nem kerülhet vissza a hatalomra.

A többi pártoknál is észlelhető volt, ha kisebb mértékben is, a meggyőződés-csere, vagy ahogyan ezt a politikai argóban nevezik: a politikai vedlés. Az utolsó pillanatig nem lehetett tudni, hogy a választási kartellek hogyan alakulnak ki s melyik párt listája tudja inkább biztosítani a képviselői mandátumot. Sem a liberálisok, sem az avereszkánusok, sem a georgeisták nem tudták, hogy kolaborálnak-e a kormánnyal a választásokon, vagy sem. Ez a várakozás elodázta a párt-cserét egészen addig, amíg nyilvánvaló nem lett a kormány és a Duca féle liberális párt közötti paktum. Ettől kezdve megindult a georgeisták visszavándorlása a régi liberális pártba és nincs kizárva, hogy George Bratianu, aki családi kapcsolatait áldozta fel az uralkodóért, egyedül fog maradni.

Az Országos Zsidó Párt megejtette a jelöléseket az okiráltságban, Bukovinában és Beszarábiában

Bukarestben ma délelőtt ünnepélyes külsőségek között megtörtént az első önálló zsidó lista letétele

Dr. Stern Adolf az ilfov megyei listavezető, második helyen dr. Fischer Tivadar áll. Georghe Bratianu kilépéssel fenyegetik hívei a kormánnyal folytatott tárgyalások sikertelensége miatt

Megindult a népvándorlás a kormánnyal kolaboráló pártok felé

Bucuresti-Bukarest, május 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Országos Zsidó Párt központi végrehajtó bizottsága döntött a régi királtságbeli, bukovinai és beszarábiai zsidópárti listavezetők fölött. Ugyancsak ma délelőtt megtörtént Bukarestben a Zsidó Párt ilfov megyei listájának ünnepélyes letétele. A lista a következőképpen hangzik:

Az ilfovi lista

- 1. Dr. Adolf Stern. 2. Dr. Fischer Tivadar. 3. Radu Barberger. 4. Dr. Misa Stern. 5. Misu Weismann. 6. Ing. Gottlieb József. 7. Ernest Frenkel gyógyszerész. 8. Pinku Blumenfeld. 9. Dr. Simon Löbel. 10. Av. El. Mizrach. 11. Av. Segal. 12. Av. Weinberg Vere. 13. Ing. Rosenberg. 14. Osias Avram. 15. Av. Lichtmann. 16. Alfonz Feldmann. 17. Dr. Lebu Rosenberg. 18. Lazar Lazarescu. 19. M. Abramovits. 20. Benvenisti.

A régi királtság többi megyéiben a következők lettek a listavezetők:
Bacău: Dr. Stern Adolf.
Fălcieni: Isac Avram.
Braila: Dr. Stern Adolf.
Botosani: M. Rohrlích.
Covorlui: Dr. Klein Miksa (Cluj).
Dorohiu: Dr. S. Singer.
Fălciu: Mendelssohn.
Neamtu: Dr. Misu Weismann.
Prahova: Av. Segal.
Putna: H. Israel.
Roman: Dr. Misu Stern.
Tecuci: Dr. Misu Stern.
Tutova: Michel M. Landau.
Vaslui: I. Avram.

A beszarábiai jelölések a következők:
Kisenev: Zierelsohn főrabbi, dr. Fischer Tivadar, M. Landau és dr. M. Weismann.
Soroca: Dr. Fischer Tivadar, M. Landau, dr. Singer.
Hotin: M. Landau, dr. S. Singer.
Tighina: Zierelsohn főrabbi, dr. Skvirsky.
Bălți: Dr. Mayer Ebner, Rosenthaut és dr. Fried Abraham (Máramarosziget).
Orhei: Zierelsohn főrabbi és dr. Klein Miksa (Cluj).
Ismail: Rosenhaut.
Cetatea-Alba. Dr. Nobel Sándor (Timisoara.)

A bukovinai jelölések a következők:
Csernovic. Dr. Mayer Ebner és dr. S. Singer.
Suceava: Dr. Mayer Ebner és M. Teich.
Storoineti: Dr. Manfred Reifer.
Radauti: M. Teich.

Bucuresti-Bukarest, május 8. A pártok közötti választói kartellek napról-napra váltakoznak, egymást kergetik a különböző kombinációk és a politikusok egyik pártból a másikba futkosnak.
A lapok ma is közölnek különböző kilépési híreket, amelyek kormányváltás és választás alkalmával nem is olyan meglepőek. A Curentul szerint Bardos és Iluta Popescu volt képviselői Sterehaz csatlakoztak. Kilépett a nemzeti parasztpártból Radulescu egyetemi tanár

is, a csernovici egyetem dékánja, valamint Elviran, a balti pártvezetők elnöke, aki kormánylistán jelölteti magát.
Az Averescu-pártból is történtek kilépések, amennyiben Sergiu Nita, Rascanu tábornok és Mircoveanu ezredes, akik 1-1 megyei szervezetek elnökei, a kormányhoz csatlakoztak. Ugyancsak felvételre jelentkezett Dăianu, volt kolozsvári

esperes, aki tegnap kihallgatáson jelent meg Jorgánál, akit biztosított támogatásáról. A volt szenátusi alelnök hír szerint jelöltséget vállalt valamelyik erdélyi listán.
A bolgárok egy küldöttsége tegnap meg jelent a miniszterelnöknél, akivel megállapodtak, hogy a dobrudzsai bolgár kisebbség két mandátumot fog kapni.

Lupu belép a Jorga-kormányba

A kormány és Lupuék között a választási kartell ugylátszik mégis létrejött és így a tervezet kisantant, a három kis párt kartellje nem fog megvalósulhatni. A Curentul szerint Lupu elgedetlenségét miniszteri tárcával csillapítják.
Bratianu György kommunikében közli, hogy tárgyalásai a kormánnyal megszakadtak és külön listán megy a küzdelembe. A fiatal Bratianu pártjából emiatt számos kilépés történt, viszont Duca pártjából is kiléptek többen, akik nem helyeslik a kormánnyal kötött paktumot. A kilépők egymás helyét foglalják el és a Duca pártját elhagyók Bratianu Györgyhez csatlakoznak, utóbbi hűtlen hívei pedig Ducánál jelentkeznek ismét felvételre és így az egysúlyos a két liberális párt között nincsen veszélyeztetve.

Bratianu György tegnap este 7 órakor ötnegyed óras kihallgatáson jelent meg a királynál.

A két liberális párt egymás karjaiba dobja híveit

Tegnap délután a kormány és a liberális párt kiküldöttjei megkezdtek a jelölések összeállítását. Hír szerint a kormánypártiak arra kérték Ducát, hogy lehetőleg ne jelölje a párt őrgebb és esetleg a választók előtt multbeli szereplésük miatt nem tulságosan rokonszenves tagjait, hanem a fiatalokat, akik még le nem járták magukat. A Dimineata írja ezt, természetesen anélkül, hogy erre komoly alapja lenne, mert kétségtelen, hogy a liberális párt volt miniszter tagjai feltétlenül mandátumot fognak kapni.
A szocialisták és Steréék között a meg egyezés ugylátszik nem jött létre és így külön-külön vesznek részt a választásokban.

Egy új párt?

Dori Popovici, az ismert bukovinai politikus, hír szerint új pártot alakított Federatia Economica címmel és külön listán megy a választásokba. Állítólag Erdélyben is vannak hívei és itt is állít jelölteket.

Bucuresti-Bukarest, május 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). Jorga professzor a Neamul Românesc ma délutáni számában választás Maniunak. A nemzeti parasztpárt vezére a párt erdélyi végrehajtó bizottságának ülésén különböző részleteket tárt fel azokból a konzervációkból, amelyeket Jorgával a kormányválság kitörése előtt folytatott. Jorga válaszképpen

esperes, aki tegnap kihallgatáson jelent meg Jorgánál, akit biztosított támogatásáról. A volt szenátusi alelnök hír szerint jelöltséget vállalt valamelyik erdélyi listán.
A bolgárok egy küldöttsége tegnap meg jelent a miniszterelnöknél, akivel megállapodtak, hogy a dobrudzsai bolgár kisebbség két mandátumot fog kapni.

Lupu belép a Jorga-kormányba

leközi naplójában azokat a feljegyzéseket tárt fel azokból a konverzációkból után irt be.

„Konok ember az a Maniu“

„Április 18. Felkérem Maniut a Lugojanu villában. Tanácskozás. Izgatott hangokat hallok. Maniu mondja: „Argetoianu val nem lehet együtt dolgozni. Egy ember, aki állandóan változtatja a véleményét.“
Egyszóval Maniu akar jellemeket képezni és ő akar a moralitásból leeked adni másnak. En mindenesetre megért, mint professzor. Konok ember ez a Maniu, azt hiszi, hogy ellenzékéből is fogja kormányozhatni az országot.“

„Április 19. Maniunál. Beszédet tart nekem arról, hogy ő nem mond véleményét azokról az emberekről, akik őt támadják.“ (Itt reá célzott).

Jorga nevet

Programot kért tőlem. Közölném a programot, ha mind a ketten gyerekek, vagy holmi naiv emberek volnánk. Mindenesetre mondom neki, hogy a program az ország újjáépítésének programja. Azt kérdezi, mi lesz a parlament által megszavazott törvényekkel.

— Nem fogom eltávolítani őket, de rossz részeikben nem alkalmazom.

— Engedje meg, hogy ezt leírjam.

— Szivesen ebben a formában — válaszolom. (Mennyit nevettem én ezen a beszélgetésen és mennyit utána!)

Azt mondja, Argetoianu fog engem vezetni, anélkül, hogy észrevenném.

— Bizonyára magával történt ez meg, azért mondja — válaszolom...

Ha azt akarja,
hogy az UJ KELET,
az erdélyi zsidóság
egyetlen organuma,
zavartalanul teljesítse kötelességét
Í Z E S S E
pontosan előfizetését!

Előzetesek

előnyök felvétel.

Halmeu, jud.

Reg. Ferdinand

Str. Berthelot 12.

Edjérelőtt

Rottenberg.

Cimeket a ki-

Szatban

**SALLÓ TAMAS
GOLDÁS**

tanulmányköté-

let könyvosztály.

SALAMON LÁSZLÓ:

Nincs más megoldás

Tanulmányok a nagy gazdasági és kulturális krízis problémáiról

Vajudó napjaink zürzavarában, a politikai és gazdasági bajok fájó nyomása alatt mind jobban áhitozzuk a békét, a rendet, a termelő munkát, a gondtalanabb, boldogabb időköt. A tömegek tisztán látó, önzetlen vezetőket keresnek és szomjasan hallgatnak a jobb jövőt hirdető, új társadalmi rendet ígérők szavára, akik egyre számosabban, egyre határozottabban követelik ki a változást. Követelik, mert a jelenlegi társadalmi rendet, a termelés és jövedelemelosztás mai módját alkalmatlannak tartják arra, hogy az emberiség egészét boldogítsa s harcolnak az új rendért, melynek eljövetele természetörvényeszerű bizonyosság. Eppen ezért nincs más megoldás, mint az új rend előkészítése, nincs más, csak az új szocializmus felé.

Ezt az igazságot hirdeti Salamon László, az ismert publicista is a napokban megjelent új tanulmánykötetében, mely címében hordja szellemes érvelésének végső konkluzióját, hogy hiába minden kísérlet a régi rend, a kapitalizmus fenntartására, hiába a politika, a gazdasági, a kulturális élet minden mesterkedése: „Nincs más megoldás”, mint a szocializmus. Ha a kapitalizmus az élet végtelen kényszerűségében és szükségszerűségében elengedhetetlen fázis volt, ép oly elengedhetetlen fázis most már a szocializmus bekövetkezése. A kapitalizmus anarchiát teremtett, racionalizált gépiások mellett munkátlan tömegeket, zsúfolt rakárak mellett éhezni milliókat, de a természet és az élet nem ismer anarchiát, vagy ha ismer, csak azért idézi fel, hogy új rendet, új harmóniát teremtsen belőle. Ez ellen az anarchia ellen fogtak össze a dolgok és az emberek, szövetségre léptek egymással, hogy a termelő erőket az egész társadalom érdekében használják fel. Ez szocializálni a termelő erőket annyit jelent — szerző szerint —, mint szocializálni magát a most csak kevesekre jutó boldogságot, mely minden relativitása mellett is — elsősorban a szükségletek zavartalan kielégítését kívánja meg. Az öröm szent, mindenkire egyformán — munkája és érdeme szerint — kiterjedő demokráciáját hirdeti Salamon László, mely egyedül képes megváltani a szörnyű egyenlőtlenségektől és igazságtalanságoktól elcsúfított földet a Ma borzalmaiktól. Az öröm pedig, éppúgy, mint a szépség: harmonia, arányosság, a nem erőszakon, hanem önkéntes együttműködésen alapuló rend!

Akik ma ezt az örömet akarják, éppen azok vállán fekszik a világ nyomorúsága teljes súlyával s hogy ezt a terhet lerázhassák, nemcsak erőre van szükség, hanem a megváltás hitének erősségére.

Igen logikus, hogy a megváltás ezen hívói részére, akik számára nincs más megoldás, mint a szocializmus, a kapitalizmus, mint életforma társadalomellenes, mert a társadalom legértékesebb elemének: a dolgozóknak anyagi és szellemi függetlenségét veszíti el. A kapitalizmus, mint életforma s a kapitalizmus mint világnézet olyan mély ellentétet mutat fel a szocializmus életformáival és világnézetével szemben, mely kizárja azt, hogy a szociális kérdés megoldásául egyidejűleg a kapitalizmus ugyis mint életforma, ugyis mint világnézet a szocialista társadalom mellett és vele egyidejűleg fennmaradjon.

Aktuális s a mai ember gondolkörébe utkozó problémákról lévén szó, Salamon László sem kerülheti el — s ez egyik legértékesebb tanulmánya —, hogy a zsidókérdést ne tárgyalja. Természetesen marxista szemüvegen nézve cselekszi ezt s meggyőződése és hite szerint csak a szociális forradalom oldhatja meg véglegesen és maradék nélkül ezt a ma oly sokat vitatott kérdést. A zsidó kisebbség egyenjogúsításának ténye csakis osztályérdektől mentesített s a munka, a társadalom dolgozó elemeinek szolidaritásában összeforrott szocialista rendszerben képzelhető el. De bizonyos mértékben a cionizmustól sem tagadja meg a szabadságharc jellegét. „Ha a szocializmus célkitűzéseinek nevében lelkesedni tudunk a hinduk, az írek, a katalánok, vagy a kínaiak szabadságharcáért, népi és nemzeti joguknak elismertetéséért, ezt a lelkesedést s ezt a szimpátiát, amennyiben

kizárólag a zsidó proletáriátusról van szó, a cionizmustól sem tagadhatjuk meg”. Azonban a zsidóság a világ négy táján elszóródva, minden világörvénben és minden országban más-más politikai és gazdasági körülmények közé ékelve, más-más kulturális és gazdasági fokon él. Ez olyan tényező, amely közös nevezőre aligha hozható a szociális forradalom által. Ha ez a szociális átalakulás létrejön, valószínűleg fölöslegessé válik a zsidóság proletártömegei számára ama reneszánsz-mozgalmak, ami tulajdonképpen semmi egyéb, mint menekülés és kitérés az antiszemita reakció elől. A zsidó kérdés végleges megoldását csakis a reakció teljes leveretése, az osztályharcokra tagolt s így örökös nemzetiségi villongásokra kényszerített, a faji problémákat és szenvedélyeket a haladás ellen felsorakoztatott mai társadalmi rend megváltoztatása hozhatja meg.

A zsidóságot és az emberiséget csak a szociális forradalom mentheti meg. Ez a forradalom nemcsak kényszerűen rombol, de ugyanakkor építeni is fog: felépíti a kapitalizmus romjain az új, szocialista

termelési rendet. A kapitalizmus utolsó stációjához érkezett, termelése zsák-uccába került, végtelen nyomor és szenvedés forrásává lett, tehát meg kell szűnie. Nincs más megoldás, csak a szocializmus. Ez a visszatérő, meg-megújuló gondolatrefrén Salamon László minden tanulmánya végén, melyeket a kor problémáin vivődő, gondolkodó sorstársainak szánt.

Ő maga lelkesen hívó, szívvel érző, melegen gondolkodó ember, aki a marxizmus gondolatát, a szociális felszabadulás hitét csak eszköznek tekinti a megvalósulás felé vivő, harcokkal teli uton. Valaki, aki hisz abban, hogy tudja mi következik az alig elviselhető ma után, aki szabadon és bátran hirdeti, hogy lesz megoldás mindarra a bajra, mely annyira sújtja a ma embereit. Egészséges, bizakodó optimizmust jelent Salamon László új tanulmánykötete, hasznos olvasmányt mindazok részére, akik kivezető utat keresnek egy jobb jövő felé. És egyben feleletet azoknak, akik bár tudják, hogy a kapitalizmus kora sem fog örökké tartani, de hogy mikor, miért fog elenyészni és mi fog helyébe jönni, azt még csak sejténi sem akarják. Mert ezeknek a keveseknek jobb így, ahogy van: megoldás nélkül. Ligeti Sándor

A szép kiállítású könyv megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya utján és kapható minden könyvkereskedésben, trafikban és újságelárusító helyen. Ára 40 lej.

Tengerré áradt mellékfolyók öntötték el a németországi Baden tartomány egy részét

Embereket is sodort magával a pusztító áradat

Berlin, május 8. A badeni Pferzheim és Bruchsal környékén 10 órás felhőszerződés volt, amelynek következtében a Rajna ömlő mellékfolyók hirtelen megduzzadtak és tengerré áradtak, elöntve óriási területet, országutakat, vasuti vonalakat. Bruchsal külvárosa több, mint egy méter magas víz alatt áll. A földszinti lakók leg többje beenszorult lakásába. A Bretten-Bruchsal közötti vasutvonalat több helyütt elmosta az áradat. Stuttgarttól délre rövidebb ideig tartott a

felhőszerződés, de a hatalmas víztömegek Württembergben is több helyütt áradást okoztak. A Neckar Nürtingentől délnyugatra valóságos tengerré vált. Két falura olyan gyorsan tört rá az áradat, hogy a háziállatok mentéséről szó sem lehetett. Felhőszerződés pusztított még a bajor unterfrankeni Aschaffenburg környékén is. Hosbach faluból két férfit és egy leányt elsodort az áradat. Ezeket elveszetteknek tekintik. Goldbach falut szintén elöntötte a Majna medréből kilépett árja.

Los Rios igazságügyminiszter Spanyolország földreformjáról

Birtokközösség

— a spanyol parasztság millióinak!

Madrid, május 8.

Fernando de Los Rios, az új spanyol igazságügyminiszter tegnap előadást tartott a Spanyolországban készülő földreformról, amelynek során a következő bejelentéseket tette:

A köztársasági kormány földreform-programja — ugymond — szoros összefüggésben áll a belföldi telepítések

és célja az, hogy a spanyol parasztság millióinak birtokközösséget bocsásson rendelkezésére. Ezt a birtokközösséget a miniszter „szövetkezeti rendszerű közzajdalkodás”-nak nevezi, ami hasonlít a szovjet „kollektív állami farmok” megjelöléséhez. A miniszter egyébként huzamosabb ideig tanulmányozta az orosz állami farm-rendszert a helyszínen. Szerinte ez a rendszer nem egészen felel meg a spanyol viszonyoknak, miután a spanyol menta-

Csodálatosan szép és olcsó BUTORT

ultramodern kivitelben, csak

SZÉKELY Butorcsarnokában

CLUJ, Str. Reg. Maria 23-25. vehet

Aradi művészek terveit után, amelyekkel az 1926-os VILÁGKIÁLLITASON ELSŐ DIJAKAT NYERTEK, aradi műasztalosok és iparművészek által készített butorok. Eddig még nem létezett olcsó és MŰVÉSZI KIVITELŰ KONYHABERENDEZÉSEK. Valamennyi egyéni ízlés után készült speciális. NEM TÖMEGMUNKA.

ÁRAIM:

Ultramodern komplett hálószobák	10.000 lejtől
Sezlonok már	1.000 lejtől
Ebédlők, dígyökér, domboru ajtókkal, párnázott székekkel	24.000 lejtől
URI SZOBÁK, MODERN KOMBINÁLT SZOBÁK!	
6 drból álló konyha berendezések	3.000 lejtől

Kedvezményeim vevőim számára: Vidékieknek utiköltség megtérítés. Helybelieknek értékesítés, értékesítés díszdíjgyak, modern lakások díszítésére. Az ország minden részében kaucióképes bizományosokat keresek. Visszonteladónak megfelelő árkedvezmények!

Sajtkészítők !!

Jó sajtot

(kóstert is)

csakis a hatásos és nem romlandó

Schweiczi Tejoltó-val készíthetnek.

Egger & Co. Rt.

vegyészeti gyára, CLUJ.

Ugyanott beszerezhető a „Sajtkészítés kézikönyve is” s 20 lej előzetes beklédése ellenében.

TEGYEN PRÓBARENDELÉST!

litás egészen más, mint az orosz. A spanyol közbirtoklás rendszer volta képpen évszázados spanyol tradíciókhoz való visszatérést fog jelenteni.

Egészen a 19. század közepéig ugyanis nagy földterületeket műveltek a községi hatóságok ilyen közös birtoklás alapján. Ennek az időszaknak a végén azonban Spanyolországban is megkezdődött a földeknek egyéni kezében való tömörítése, éppen úgy mint ahogyan az a megelőző évszázadban Angliában történt. Mindamelllett egyes községek, különösen például Leon tartományban még ma is kiterjedt közbirtokokkal rendelkeznek.

Ahol a községi tulajdon fennmaradt, ott nincs is szó proletáriátusról. A jelenlegi kormány az a célja tehát, hogy a községeket tegye meg a földbirtok tulajdonosának és hasznélvezőjének, vagyis, hogy a községek úgy szerepeljenek, mint egy-egy „Holding-társaság”, melynek tagjai a földművelő munkások. Evégből a latinfundumok jelenlegi tulajdonosait birtokkiki legnagyobb részétől megfosztja az állam.

Az elkobzott birtokokért ezek megfelelő kárpótlást fognak nyerni, melynek mérvét a kormány állapítja majd meg. A szóbanforgó műveletekhez szűk séges összegeket a belföldön szándékozik a kormány megszerezni. Ez nem lesz nehéz dolog. Spanyolország ugyanis igen gazdag állam. Egyelőre a pénzszerezés módja még nem alakult ki teljesen. Lehet, hogy belföldi kölcsön. Lehet, hogy a kincstár részéről folyósítandó jelzálogos biztosítékkal ellátott előleg formájában fog történni. Remélhető, hogy néhány év leforgása alatt az állam olyan öntözömvéket létesíthet, amelyek 2—500.000 hektárnyi föld megművelésére lesznek alkalmasak és ezzel nem kevesebb, mint a millió ember megélhetését biztosítják.

Az egyházi birtokokat érintetlenül hagyja a földreform. Egyébként is Spanyolországban nincsenek különösen nagyterjedésű birtokok az egyház kezében.

A fentiek mind a déli vidékek reformjára vonatkoznak. Az északi vidékek problémája éppen ellenkező. Ott a földbirtok apró parcellákra oszlik, melyek egyenként tulkicsinyek ahhoz, hogy akár egyetlen családot eltart-hassanak. Ezen a vidéken tehát a földreformnak az a célja, hogy a kis földrészeket közös birtoklás alatt egyesítse és ezáltal sokkal több embernek biztosítson rajtuk megélhetést, mint ahogy a jelenlegi viszonyok között lehetséges.

A miniszter szerint mire az alkotmányozó országgyűlés összeül, a földkiszajítási mozgalom már igen előrehaladott stádiumban lesz. Erre nézve az összes köztársasági pártok egyetértének. Ilyenformán a tervezet kivitelének továbbfolytatása biztosítottnak látszik, tekintet nélkül arra, hogy milyen párt kerül többségbe.

Leszállított árak mellett, vegyileg fest, tisztít „UNIO” Cluj

SCHAER

Hatvan év

London, május 8. Londonban az An hatvanadik évi könard G. Montefior évi beszámoló után és közepurópai ztek jelenést.

Leonard G. Mon következőket mond

Hogya zsidók

A zsidók helyzete országban az utóbbi fokozott aggodalom évvel ezelőtt, am Association megalak nagszerű viktoriá hatotta át. Az al hogy a szövetség e amely a jelszöve „Lehetőleg minden Az alapítók javaré tikai irányzathoz nistát voltak, az hogy mihelyt a tö szabadkereskedelme manýzást és a fe tást, kell hogy a ku mint a grammatiká potok következzenek

— Az alapítók sz jelentette a szabad a türelmesség birt a helyzete azokban lye parlamentá ko delkeztek, ugyanoly zett mindennek, ami és morális fellendü lye arányban sü autokratikus kor a zsidóság helyzete. be fogják vezetni

— mondották a jösz urak —, akkor a z enütt meg lesz a z tőség. Ime, az abszo ban eltűnt, azonban olyan kormány vezé a mi szövetségünk a tól nagyon távol va országban csalódtur szág, ahol a liberális hivatásuk magaslát a helyükbe a nem tek, egy borzalmas s szabad lebecsülésü viselőjükkel egy oly zentálnak, amely biz mesebb, mint a létü ban a hivatalos és mus. Az 1840-ik év riesség, a béke és a egymást támogatásá ban eltűnt Németors litás nacionajzmu Egy olyan áramlat, küszöbölmi mindazt. Akkor is, ha már a lálódtak a németseg egy komoly és teljes amely véleményem s sabb bármely más s szembe kellett nézni van évvel ezelőtt.

A cí hatása

— Amikor más va akarok, olyanokról, hatvan évben törté nom arra a körülmé ciation első jelentés alakuljanak a londoni rikai csoportok „am Anglo Jewish Assoc Senkise megdohatt york valaha a világ fejlődik és hogy az számarányánál, gazd baráti szellemnél f ügyekre hatalmas b rolni. Ki gondolt vol ben arra, hogy a zsid

SCHAEFFER SYLVESTER az artisták fejedelme, május 15., 16. és 17.

Hatvan éves az angol zsidóság szervezete

Az angol zsidóság bizik abban, hogy Jorga le fogja szerelni a romániai antiszemitizmust

Az antiszemitizmus utja a cárizmustól a bolsevizmusig és német császári udvartól a kampóskeresztesekig

London, május 8. Május harmadikán Londonban az Anglo Jewish Association hatvanadik évi közgyűlését tartotta Leonard G. Montefiore elnöke mellett. Az évi beszámoló után a referensek a kelet- és középeurópai zsidóság helyzetéről tettek jelentést.

Leonard G. Montefiore megnyitójában a következőket mondotta:

Hogyan alakult meg az angol zsidók szövetsége

A zsidók helyzete számos európai országban az utóbbi hónapok lefolyása alatt fokozott aggodalomra ad okot. Hatvan évvel ezelőtt, amikor az Anglo Jewish Association megalakult, az alapítók a nagyszerű viktoriánus korszak szelleme hatotta át. Az alapításkor kimondták, hogy a szövetség egyetlen célt tűzött ki, amely a jelszóban jut kifejezésre: „Lehetőleg mindenkiel jól cselekedni!” Az alapítók javarészen a liberális politikai irányzathoz tartoztak, igazi humanisták voltak, azzal a meggyőződéssel, hogy mihelyt a többi ország bevezeti a szabadkereskedelmet, a parlamenti kormányzást és a felvilágosodott közoktatást, kell hogy a kultúrnépek között, valamint a gyarmatok között is boldog állapotok következzenek be.

Az antiszemitizmus után

Az alapítók szemeiben a demokrácia jelentette a szabadság, az egyenlőség és a türelmesség birodalmát. A zsidóknak a helyzete azokban az országokban, amelyek parlamenti kormányzás fölött rendelkeztek, ugyanolyan mértékben kedvezett mindennek, ami a gazdasági, szellemi és morális fellendülést jelentette, amilyen arányban süllyedt Kelet-Európa autokratikus kormányzott országaiban a zsidóság helyzete. Ha majd mindenütt be fogják vezetni a parlamenti formát — mondották a jószándéku angol és zsidó urak —, akkor a zsidók számára is mindenütt meg lesz a fejlődéshez való lehetőség. Ime, az abszolutizmus Oroszországban eltűnt, azonban a cár helyett egy olyan kormány vezet az ügyeket, amely a mi szövetségünk alapítójának intencióitól nagyon távol van. De nemcsak Oroszországban eszelődünk. Itt van Németország, ahol a liberálisok valamikor igazán hivatásuk magaslatán állottak és most a helyükbe a nemzeti szocialisták jöttek, egy borzalmas politikai tünet. Nem szabad lebecsülnünk őket. Százhet képviselőjükkel egy olyan mozgalmat reprezentálnak, amely bizony sokkal veszedelmesebb, mint a letűnt politikai korszakban a hivatalos és udvari antiszemitizmus. Az 1840-ik év ideálja volt a testvériség, a béke és az az igyekezet, hogy egymást támogassák. Ez a szellem azonban eltűnt Németországban, ahol egy militáns nacionalizmus kerekedett felül. Egy olyan áramlat, amely igyekszik kiküszöbölni mindazt, amit idegennek érez. Akkor is, ha már az ősek hozzáasszimilálódtak a németiséghez. A hitlerizmus egy komoly és teljesen újszerű probléma, amely véleményem szerint, sokkal súlyosabb bármely más problémánál, amellyel szembe kellett nézniük elődeinknek, hatvan évvel ezelőtt.

A cionizmus forradalmi hatása

Amikor más változásokról is szólni akarok, olyanokról, amelyek az elmúlt hatvan évben történtek, rá kell mutatnom arra a körülményre, hogy az Association első jelentésében javasolta, hogy alakuljanak a londonihoz hasonlóan amerikai csoportok, amelyeknek feladata az „Anglo Jewish Associationt támogatni”. Senkisémm gondolhatta akkor, hogy New York valaha a világ legnagyobb városává fejlődik és hogy az amerikai zsidóság számarányánál, gazdagságánál és emberbaráti szelleménél fogva az összes zsidó ügyekre hatalmas befolyást fog gyakorolni. Ki gondolt volna azokban az időkben arra, hogy a zsidó közélet milyen val-

tozásokot fog keresztül menni, ki gondolt arra, hogy a cionizmus a zsidó életet forradalmasító erővel fogja átalakítani. Ma a zsidók többségének uralkodó problémájává lett a cionizmus, amely szenvedélyes és entuziasztikus visszhangra talált mindenütt, ahol zsidó emberek élnek.

A kampóskeresztes veszedelem

Dr. J. H. Hertz, Anglia főrabbija, szintén a kampóskeresztes veszedelemről beszélt. Már nemcsak az élők eltávolítására gondolnak — mondotta —, hanem a halottakat sem hagyják békében nyugodni. Száztizennégy zsidó temetőben romboltak a kampóskeresztesek. Majd rátért a marannusoknak a zsidó közösségbe való visszatérésére, amit örvendetes szimptomaként állapított meg. Ezzel szemben azonban Szovjet-Oroszországban üldözik a zsidó vallást és félt, hogy a zsidó fának

igen jelentős ágai mennek majd Kelet-Európában veszendőbe. Megemlékezett a török zsidóság helyzetéről is, amely a szultánok uralma alatt sokkal jobb volt, mint most, a köztársasági államforma alatt.

Az angol zsidóság minden zsidó sérelme ellen hivatott protestálni

Dr. Mozes Gaster rámutatott arra a körülményekre, hogy a zsidók Anglián kívül megtanulták, hogy harcukat most már önmaguk folytassák le. Ezzel az Anglo Jewish Association funkciója is megváltozott. Ma már a szövetség nem az a „jó-ságos anya”, amely a külföldi zsidók jogaiért sorompóba lép. Szeretném, ha nem avatkoznánk bele — ugymond — a különböző országok politikájába. Lengyelország, Románia és Magyarország zsidói már több ízben kijelentették, hogy harcu-

kat majd sajátmaguk fogják lefolytatni. Mégis szükség van egy olyan egyesületre, amely ügyel arra, hogy mi történik a külföldön élő zsidókkal. Ha sérelem esik rajtuk, akkor kell hogy morális súlyával segítsen. Mi, az angol zsidóság képviselői vagyunk és hivatottak vagyunk arra is, hogy a világ előtt protestáljunk, ha a zsidókat megalázzák, vagy sérelem éri.

Avigdor Goldsmid, a Jewish Board of Deputies elnöke annak a reményének adott kifejezést, hogy a magyar zsidók egységének példája hatással lesz a kelet-európai zsidókra is.

Mit vár az angol zsidóság Jorgától

Dr. Daiches rabbi szóváltotta a romániai zsidók helyzetét és megkérdezte, hogy a román kormányváltás milyen kihatással lesz a zsidók helyzetére. Montefiore válaszában kijelentette, hogy Romániában a helyzet még új és korántsem olyan stabil, hogy már ítéletet lehetne mondani róla. Dr. Gaster kijelentette, hogy a romániai lapok szerint Jorga professor dr. Fischer Tivadar előtt megnyugtató kijelentéseket tett a zsidókkal szemben való bánásmódról. Jorga tanár Miron patriarchához levelett intézett, amelyben a klérus néhány tagjának káros hecc-propagandáját ítélte el. Véleménye szerint, ha Jorga professor megmarad a miniszterelnöki méltóságában, a zsidóknak a helyzete feltétlenül kielégítő lesz és méltó egy kultúrország nivójához.

A német excsászár fia felcsapott antiszemita apostolnak

München, május 8. A nemzeti szocialisták május elsején Münchenben nagygyűlést tartottak, amelyen II. Vilmos excsászár fia, Ágost Vilmos is beszélt. A herceg néhány hónap óta ugyanis rendes tagja a nemzeti szocialista pártnak és most mutatkozott be a tömegek előtt. Beszédére sokan voltak kíváncsiak, úgy, hogy München egyik legnagyobb terme, a Hoffbräu ivója megtelt.

A hercegtől azt várták, hogy a nemzeti szocialista munkásság számára irányt fog mutatni, ehelyett azonban a zsidóket támadta.

— A munkás már a háború előtt azon igyekezett, hogy polgári kiegyensúlyozottságot és jólétet szerezzen magának. Mire megjelentek a zsidók és elkezdtek egymás ellen lázítani a munkásságot. Nézzetek csak körül, mennyien vannak a szocialdemokrata és a független szocialisták táborában, milyen temperamentummal dolgoznak ellenünk, holott a fejlődést alapjában mi képviseljük, nem pedig ők, akik nem tudtak sohasem teljesen felszívódni a német néphez. Nemesek tömegeket lázítanak egymás ellen, hanem egyes embereket is és főleg a régi tisztikar el-

len folyik csunya aknamunkájuk. Ha nem lennének zsidók, a dolgozók már régen mindnyájan a mi táborunkban állanának. Igaza van Hitlernek, a vezérnek, aki azt mondotta, hogy nem szabad megállani a kötelesség teljesítésében. A kötelesség pedig az, hogy mindennap olyat cselekedjünk, ami miatt a zsidó sajtó megátadja bennünket.

Beszédének további részében Ágost Vilmos herceg dicsérte Hitlert, akiről azt mondotta, hogy az egyetlen szikla a németiség nagy káoszában.

„Romániában nem lehet szó semmiféle diktatúráról”

Károly király rossznéven vette, hogy a francia sajtó a politikai válsággal kapcsolatosan barátságtalan tónusban írt az országról

Geo London, a világhírű francia újságíró intervjút kapott Károly királytól

Bucaresti-Bukarest, május 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). Geo London, a hírneves francia újságíró, aki Oroszországról írott könyvével és a csikagói banditák életéről közzétett cikksorozatával lett legutóbb világszerte feltűnést, néhány nap óta Bukarestben tartózkodik. Londont a diktatura küszöbön álló be-

zetéséről szóló hírek csalták le Romániába. Meglátogatta a politikai pártok vezetőit és audienciát eszközölt ki magának az uralkodónál is.

Károly király nyilatkozott Geo London előtt a diktatúrával kapcsolatosan szalngó hírekről és kijelentette, hogy igen érzékenyen érintette őt azon francia la-

pok magartatása, amelyek a legutóbbi politikai válság megoldását igen különös módon kritizálták. „Egészen bizonyos — mondotta az uralkodó —, hogy nem volt véletlen a francia sajtónak ez a magartatása. Ezzel szemben üzenem franciaországi barátainknak, hogy soha nem fogok megszűnni hangoztatni, hogy Romániában semmiféle diktatura bevezetéséről nem lehet szó. Románia alkotmányos és parlamentáris állam s ez marad a jövőben is. Nagyon örülnék, ha ezt a kijelentésemet közölné olvasóival.”

Az újságíró az alduai királytalálkozás felől érdeklődött ezután. Károly király kijelentette, hogy ez a találkozás kizárólag baráti jellegű volt és semmilyen vonatkozásban nincsen külpolitikai kérdésekkel.

— Talán családi természetű kérdésekről volt szó? — kérdezte Geo London.

— Nem, ismétlem: a találkozás baráti jellegű volt. Öfelsége Sándor királlyal jó viszonyban voltam, mielőtt még sógorom lett volna.

Románia külpolitikáját illetően hangsúlyozta Károly király, hogy az ország hű fog maradni szövetségeseihez.

ZOLA: PASCAL ORVOS. Zola legmélyebb, legmegindítóbb emberalakja az öregedő Pascal orvos s legszebb szenvedélyrajza ennek a nemes léleknek késői szerelme. 346 oldal. Régi ár 143, új ár 85 lej. Küldje be bélyegben Lepagenak Cluj és a Lepage könyvkereskedés franko küldi. Kérje az árlaszállítások jegyzékét Lepagetől.

Győződjön meg

személyesen, hogy most milyen olcsón vásárol a

KALAP KIRÁLY

jubileumi vásárán.

Kalap, fehérnemű és az összes férfi-fehérnemű hatalmasan leszállított árakban. A Kalapkirály csak elsőrangú árut tart raktáron és éppen ezért mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét most szerezze be

PIAȚA UNIRII 24.

szítők!!

ajtot

i Tejoltó-val

er & Co. Rt.

BARENDELEST!

mint az orosz. A

század középeig

területeket műveltek

ok ilyen közös bir-

nek az időszaknak

Spanyolországban is

deknek egyéni ke-

ülése, éppen ugy-

megelőző évszázad-

rtént. Mindamellát

különösen például

n még ma is kiter-

l rendelkeznek.

alajdon fennmaradt

oletáriátusról. A je-

ak az a célja tehát,

tegye meg a föld-

ának és hasznélve-

gy a községek ugy-

egy-egy „Holding-

ek tagjai a földet

Evégből a latinfun-

tulajdonosait birto-

észtől megfosztja

okokért ezek meg-

gnak nyerni, mely-

ány állapotja majd

műveletekhez szük-

ke belföldön szándé-

egszerezni. Ez nem

anyolország ugyan-

n. Egyelőre a pénz-

nyem alakult ki tel-

ny fog történni. Re-

hány év leforgása

an öntözőműveket

2—500.000 hektár-

ésre lesznek alkál-

kevebb, mint a

hetését biztosítják.

kokat érintetlenül

n. Egyébként is

incsenek különösen

tokok az egyház

a déli vidékek re-

ak. Az északi vi-

ppen ellenkező. Ott

parcellákra oszlik,

ulkicsinyek ahhoz,

családot eltart-

déken tehát a föld-

a, hogy a kis föld-

oklás alatt egye-

tal több embernek

megélhetést, mint

szonyok között le-

nt mire az alkot-

és összeül, a föld-

már igen előre-

lesz. Erre nézve

gi pártok egyetér-

a tervezet kivite-

ása biztosítottnak

tül arra, hogy mi-

sségbe.

“ Cluj

Freud — hetvenöt éves

Kevés világvárosa van Európának, ahol, mint Bécsben, a modern idők modern szel lemeze annyira harmónikusán simulna hozzá a multhoz. Bécs az a város, ahol a szemek szelid és kék mélységében az újért való rajongás a lélek legtisztább önmegfigyelésével párosul, ahol a gondolat és a költészet a kultúrélet felületén nem mutatja azokat az éles töréseket és ellentéteket, mint másutt. Bécs, Európa zenei fővárosa egyszersmind a modern lélektan uttörőinek városa is lett. Különösen azóta, amióta e téren két uttörő zsenije: Sigmund Freud és Alfred Adler falai között fejtették ki modern lélektani elméleteiket.

A két lélekbuvár közül kétségkívül Freud munkássága a forradalmibb és korszakalkotóbb jelentőségű. Fellépését a döbbenet, a csodálkozás és az ellentmondás hangjai kísérték, nemcsak azért, mert lélektanlálton új, szinte kinyilatkoztatásszerű dolgokat mondott, hanem azért is, mert ő, a zsidó tudós mondta. Azok, akiknek nyers és önző érdekeiket a tudományos igazságok csak zavarhatják, akik a képmutatásból éppúgy profitot bányásznak, mint minden más egyébtől: Freudot a zsidó szellem „destruktív” megtestesülésének bélyegezték meg és bélyegzik meg még többé-kevésbé ma is. Ezeknek aknamunkájára mi sem jellemzőbb, mint az a tény, hogy ez a világhírű tudós, aki már a Nobel-díjat is elnyerte s akinek neve az Einsteiné mellett ragyog a modern tudományos világ firmamentumán: még ma sem rendes tanára a bécsi egyetemnek.

A tudományos és irodalmi Tartuffe-ok, a vaskalaposok korlátoltsága fölött azonban Freud zsenije éltetőbben és hatékonyabban uralkodik, mint talán az Einstein zsenije is. Mert Einsteinnak a maga tudományos elmélete elvontságával, a nagy Kosmosz tér- és erőviszonyaira vonatkozó relativitási elméletével nem sikerült a tömegek érdeklődéséhez közelférköznie, de Freud mélységes léleklátása az emberek, főleg a szenvedő emberek százszereit adta vissza az életnek, a lelki feltámadásnak s annak a hitnek és igazságnak, hogy az ember többlet ér korlátainál s a tradíciók bélyeői fölött szintén az emberi érdekeknek kell diadalmaskodniok. Freud előtt a lélek összes zavarait kizárólag biológiai elferdülésekre és megbetegedésekre vezették vissza, teljesen figyelmen kívül hagyva azokat a szociális erőket és bélyeőket, amelyek lényegesen járulnak hozzá a különböző ideges tünetek és lelki tévelygések létrejöttéhez. Freud a zsidó szellem különös revelációjával, mely évszázadok óta volt kényszerülve a befelé fordulásra és a kemény igazmondásra, fedezte fel a józan ész, a tudatos világ végtelen tengere alatt a tudatalatti élet forróvízi áramait. Ez a felfedezés, melynek székszuális vonatkozásait olyan ragyogó dialektikával és megdöbbentő eredetiséggel fejtette ki ez a bécsi professor, azóta a gyakorlati élet terén is hatalmas eredményeket ért el és nemcsak az idegélet rejtelmeire vetett fényt, hanem ezben forradalmat üzent mindazoknak a hiedelmeknek is, melyek egyes tételes vallások kialakulása óta tartják rabszolgaságban a világot.

Május 6-án volt hetvenöt éve annak, hogy Sigmund Freud Freibergben meglátta a napvilágot. Iskoláit Párizsban végezte, ahonnan Bécsbe került és egész fiatal orvos korában már a hipnotizmus-sal kezdett foglalkozni. Amikor a kilencszáz éves végén megjelentette „Pszichoanalízis” című könyvét — az egész tudományos világon a döbbenet és ellenkezés moraja futott végig, de azok a nők és férfiak, főleg pedig azok a művészek és írók, akik a saját testükön és lelkükön érezték Freud igazságait: rajongó érdeklődéssel és hódolattal vették körül a lélektan terén forradalmat hirdető bécsi professzort. S ha a tudományban még mindig vannak ellenlábasai Freudnak: az irodalom annál inkább igazságot szolgáltatott neki. Hetvenötödik születésnapja alkalmából a legkiválóbb művészek és költők fordultak rajongó levelekkel Freud mesterhez, akiknek neve a legutóbbi időkben világnézetek és politikai pártok harcaiba is belesodródott. A szélsőbaloldali elemek Freudban a polgári individualista „kielési vágy” u. n. osztályvizsgálóját látják, míg ezzel szemben egészen józan és nagyon is komoly baloldali álláspontot képviselő gondolkodók, működését és szerepét az emberi felszabadulás egyik fontos etapjaként jelölik meg.

Freud maga távol áll ezektől a harcok-

tól: ő forradalmiságát nem a politikai állásfoglalásban látta, hanem abban, amit felfedezett, amit kimondott és amit vállalt. Tárnyilagoságát megtartotta úgy a tömeglélektan területén, mint a vallásokról szóló kemény bírálatában („Die Zukunft einer Illusion”); megtartotta a reakcióval szemben éppúgy, mint a tulzón „destruktív” felfogásokkal szemben. Egyébként Freud azok közé a zsidó tudósok közé tartozik, akik, mint Einstein minden alkalmat megragadtak arra, hogy zsidóságukat kihangsúlyozzák. Szám-talanszor nyilvánította szimpátiáját a palesztinai építő munkával szemben, amiért a jeruzsálemi héber egyetem kuratóriumának tagjává is választották. A zsidó nép és a zsidó vallás pszichológiájáról írásában számos értékes fejezetet találunk, amelyeket egyik tanítványa: Theodor Reik külön fel is dolgozott.

Hetvenötödik születésnapja alkalmából, mely teljes erőben és egészségben találta őt, a legnagyobb élő német író: Thomas Mann megható levélben üdvözölte Sigmund Freudot. Ez a levél értékes dokumentuma annak, hogy a művészet világában s főleg annak legnagyobb művelői

körében Freud életműve milyen mélységes hatást tett. Thomas Mann ezeket írja róla: „Férfi és lovak ő, akinek éretkintete van, akinek megvan a saját magához való bátorsága, aki egyedül tud megállni és nem vár semmiféle magasabb intésekre. Sohasem tekintett arra, hogy az ember csak azt fogadja magába, ami hízogó reánézve, a jámbor emberrel nem az erény jutalmáról beszél, hanem Ixonnal a felhőről, királyokkal a személy megbecsüléséről, a szabadságról és a néppel való egyenlőségről. Illuziókat rombolt szét s az emberiséget olyan tudatokkal skandalizálta, amelyeknek radikális naturalizmusa „méltóságukat” fenyegette.”

Ez a portré valóban művészi portréja a lélekbuvár Freudnak, aki egyébként mindig is vallotta és hangoztatta a művészekkel és írókkal való rokonságát. Ő maga mondotta egyszer: „Mindig csodáltam és irigyeltem a költőket, különösen akkor, ha mint ifjuságom ideálja: Les-sing. művészetüket a gondolkodásnak alárendelték és annak szolgálatába állították.” Valljuk be, hogy ezt a feladatot Freud a legnagyobb művészeknél is tökéletesebben hajtotta végre. Gondolkodó, tudós és művész volt egyszerre s mind a három szellemi fokozatban kiérdemelte a halhatatlanság glóriáját.

Salamon László.

A világhírű CITOMOLL borotvakrémmel
szappan, víz, ecset és bedörzsölés nélkül mindennap két perc alatt tökéletesen megborotválkozhat.

Teljesen megszűnik Románia állatexportja

A fennálló rendelkezések miatt át kell engedni a külföldi piacokat a konkurenciának

Cluj-Kolozsvár, május 8. Mint emlékeztetés, a bécsi piac megtartása körüli harc akkor érte el csúcspontját, amikor Jugoszlávia olyan kereskedelmi szerződést létesített Ausztriával, mely nemcsak a beviteli kontingenst szabta meg igen magasan, hanem az állatvizsgálatoknál is kedvező elbírálást biztosított. Ez csakhamar azt eredményezte, hogy Romániának csaknem minden szállítmányát visszautasították a határon, beteggyanusoknak ítélve őket. A dolog odáig fajult, hogy Romániának a bécsi piacra irányított szállítmányait ugyanezen kifogással már Magyarország sem volt hajlandó területén átengedni. Abban az időben tett megfelelő lépések ezt a problémát még valahogyan eliminálták, azonban a hibák korrigálása nem történt meg. Ilyen körülmények között Romániát csaknem teljesen kiszorították a bécsi piacról.

Jellemző, hogy amíg minden állat-exportáló állam eltörölte a kiviteli vámokat, sőt még prémiumot is tűzött ki, mint például Magyarország, továbbá fuvar- és egyéb kedvezményeket léptetett életbe, addig Románia az exportilletékek rendszere mellett továbbra is kitartott, sőt ma is ezt teszi. Csakis így történhetett meg, hogy aki ma ökröt exportál Romániából Bécsbe, az, ha a versenyképességét biztosítani

akarja, úgy az állatok élősúlyának minden egyes kilogrammjánál másfél lejt kénytelen ráfizetni. Ezekután természetesen, hogy Románia állatexportjának meg kell szűnni s a nehezen szerzett külföldi piacokat át kell engedni a konkurencsoknak. Ausztriában például az a helyzet állott elő, hogy hiába limitálták akár milyen alacsonyan is Románia állatbeviteli kontingensét, ez sem sikerült betölteni. Románia ugyan is hetente 800 ökör bevitelére kapott engedélyt, de csak 230-at küldött. Magától értetődik, hogy ez a szám rövidesen még jobban lepad, hiszen veszteségre senki nem tud huzamos ideig dolgozni. Mindenesetre szeretnénk az új kormány figyelmét erre a kérdésre is felhívni azzal a hozzáfűzéssel, hogy ezt már a huszonnegyedik órában tesszük.

Nagy sikkasztás egy németországi gyárban. Bochumból jelentik: A lotharingiai vegyipari részvénytársaságnál nagyarányú sikkasztások történtek. A kár, amely a társulatot érte, meghaladja a félmillió német márkát. Az igazgatóság beismerte ugyan a sikkasztást, de a számadatokkal tulzottnak tartja. Érdekes, hogy az igazgatóság a sikkasztást a rendőrségen nem jelentette fel. A gyár prokuristája, aki a sikkasztások elkövetésében főbűnös, elmenekült.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság CLUJ, P. Unirii (Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

FIÓKJAI: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyváradon és Temesváron.

Saját tőkél 143 millió lei

AFFILIÁLT INTÉZETEI: Tordaaranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Torda Alsóféhé egyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyen ed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Szék udvarhelyen és Szt.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyhadon, Szamosújvári Hitelbank Rt. Szamosújváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezz!
Áruraktárai a vasút mellett.

Kurhaus Dr. I. Müller, Karlsbad

kitünő fekvésű, a modern orvosi vizsgálati eszközökkel teljesen felszerelt szanatórium.

Elsőrendű ellátás. Mérsékelt árak. Szabad orvosválasztás. Mindenféle felvilágosítást nyújt: Dr. Szőnyi Géza, Cluj. Calea Regele Ferdinand 8.

— Stalin nem ismeri a tréfát. Londonból jelentik: Tegnapi ideérkezett Mrs. Brady amerikai újságíró, akit kiutasítottak Szovjet-Oroszországból. A kiutasításra az adott okot, hogy az irónó csipős viccet írt Stalinról. A vicc különben más formában már régóta forgalomban van, de az amerikai újságíró most Stalinra applikálta. Arról van szó a viccben, hogy egy zsidó a víz partján sétál, amikor valaki hirtelen előtte belesik a vízbe. A zsidó utána ugrik és kimentti. A megmentett ember azt mondja: „En Stalin vagyok. Hálás vagyok Önnek, kérjen tőlem a megmentésért akármit, megteszem.” „Csak azt kérem Öntől, hogy ne árulja el senkinek, hogy én mentettem meg az életét” — válaszolja a zsidó. Mrs. Brady ezt a viccet megírta amerikai lapjaiban és ezért most kiutasították Oroszországból.

— Mennyi kábítószere van a világnak szüksége? Párizsból jelentik: A világon összesen ötvennégy olyan vállalat van, amely legalisan hoz ópiumot és egyéb kábítószereket forgalomba az orvostudomány céljaira. Orvosságnak évenként három tonna kábítószert használnak fel s ez az 54 gyár ezer tonna kábítószert gyárt. Mekkora ópium, kokain, morium raktárak volna ezeknek, ha a kábítószereket csak orvosszereknek használnák.

— A német kormány harca a kenyérdrágítás ellen. Berlinből jelentik: Dletrich pénzügyminiszter kijelentése szerint a birodalmi kormány minden körülmények között letörni a kenyérrájakat és visszaállítja a régi, 6 pfenniges árt. Ha nem sikerül a berlini pékeket jobb letárasra teríteni, akkor főlösztatják a pékemesterek cehét és szabad teret engednek a versenynek. A kenyérgyárak állami rozstot kapnak, ami szintén elő fogja segíteni a kenyér árának leszállítását. Schiele közlelemzési és földművelési miniszter egyelőre a malmokkal tárgyal és a lisztárak leszállítását akarja keresztülvinni.

— A berlini esküdszék megkezdte három nemzeti szocialista bűnperének tárgyalását. Berlinből jelentik: Az esküdszék ma kezdte meg három nemzeti szocialista rohamcsapatbeli párttag bűnperének tárgyalását, akik kommunistákat fegyverrel megsebesítettek. A perben tanuként kihallgatták Hitler is, aki azt állítja, hogy a rohamcsapatoknak nem volt parancsuk arra, hogy ellentétes politikai meggyőződésüket fegyveresen meg támadjanak. A vezér hangoztatta, hogy amíg ő áll a mozgalom élén, a nemzeti szocializmus megmarad az eddigi uton.

— Hajó és cápa karambolja. Newyorkból jelentik: Többször fordult már elő, hogy sasok támadása bajt okozott a repülőgépeknek és hogy bölénycordák sőt vadkanok nekimentek az országutóhaladó autókknak. Most ennél fureszbb eset történt a tengeren, az északamerikai oregoni partok közelében. Egy hatalmas személyszállító gőzhajó, az „Admiral Dewey” összeütközött egy óriási cápával. A cápa miatt a hajónak meg kellett állnia. Az óriási állat ugyanis a hajó kerekének lapátja közé került. Ez volt a legnagyobb cápa, amit a hajó legénysége valaha látott: több mint négy méter hosszú volt. A hajó kereke nem tudott tovább forogni az óriási cápa miatt. Meg kellett állítani a hajót, azután a tengeri szörny kiszabadult a kerék lapátai közül. Súlyosan megsebesülve, több sebből vérezve uszott tovább az óriási hal és akkor azután a hajó is folytathatta utját.

A Vendéglősök Országos Szövetségével létesített megállapodás szerint

Egy pohár rendes sör 8 Lej

Néhány lamp

Papadopol v. lini barkban

Bucuresti-Bu Uj Kelet tudós namafrontnak cíója van. Óriási hány hónappal pénztáránál tö kasztás, mely nyan vizsgálati főtettes, Nico milliával a tars felé vette az u lepedett le Ilie desen felesége azonban közber és itt az ügyész A nála talált i állapítani, hogy Ilie a lopott pe összeget le is f

Most újabb colae Ilie nyom bukaresti törv Berlinbe utaz utána, hogy Ilie intézetnél helye rült is megállá banknál egymil helyezett el Ilie vizsgálóbíró az kálta és azt má át is utalták B Az eltűnt mil ként több irány ben. Az ipar és térium újabb p tyet bukarest-

Mentő a zsidó

zsák Arnold KAPHATÓ KÖNYV

Mezőgaz és Takar

CLUJ, CAL.

Fióktintézetek: Betlen, Cehul Jibou-Zsibó, intézetek: A Takarékpénztár enyed és enne fi

Saját tők

Foglalkozik ágazatával. A külföldre lege pontosa Engedélye

Vásáro vetet a

r. I. Müller, Szabad

modern orvosi vizsgáló teljesen felszerelt orvium.

Mérsékelt árak. Szabad Mindenféle felvilágosítás. Szőnyi Géza, Cluj. Ferdinand 8.

eri a tréfát. London. ideérkezett Mrs. girónó, akit kiutasítottak Oroszországból. A kiutasítást az irónó csipőse a vicc különben más a forgalomban van. girónó most Stalinra szó a viccben, hogy tőle sétál, amikor beleesik a vízbe. A kiment. A megmenekült: „En Stalin vagyok. Kérjen tőlem a megmenekültem.” „Csak ne árulja el senkinek meg az életét” ó. Mrs. Brady ezt a hírei lapjaiban és ták Oroszországból.

zerre van a világnak jelentik: A világon olyan vállalat van, amely ópiumot és egyéb dombba az orvostudomány évenként háget használnak fel a tonna kábítószert m. kokain, morium nek, ha a kábítószereknek használnak.

ny harca a kenyérből jelentik: Dlettr kijelentése szerint minden körülményben a kenyérárakat és a pénninges árt. Ha a pékeket jobb beár főszozlattják a pékabad teret engednek kenyérgyárak állami zintén elő fogja segí a szállítást. Schiele művelési miniszter tárgyal és a lisztárja keresztülvinni.

küldtszék megkezdte a bünperének ből jelentik: Az meg három nemzeti pártbeli párttag bünakik kommunistákat sítettek. A perben k Hitler is, aki azt nemesapatoknak nem hogy ellentétes poli et fegyveresen meg hangoztatta, hogy lom élén, a nemzet ad az eddigi uton.

arambolja. Newyorkör fordult már elő sa bajt okozott a hogy bölényesordák mentek az országuton Most ennél furcsább ren, az északamerikai lében. Egy hatalmas hajó, az „Admiral t egy óriási cápával ak meg kellett állnia. nis a hajó kerekének Ez volt a legnagyobb egénysége valaha lá y méter hosszú volt. tudott tovább forogni. Meg kellett állítani ngeri szörny kiszabaközül. Súlyosan megbből vérezve uszott l és akkor azután a utját.

sök Országos vel létesített dás szerint

három rendes világos 8 Lej

Néhány millió talán visszakerül az állampénztárból ellopott milliárdokból

Papadopol vizsgálóbíró egy millió lejnek megfelelő markát talált Nicolae Ilie nevében az egyik berlini bankban elhelyezve. A kikötők autonóm pénztárának igazgatói is milliós tantiémekeket vettek fel

Bucuresti-Bukarest, május 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A román panamafrontnak néhány érdekes szenzációja van. Óriási feltűnést keltett néhány hónappal ezelőtt a Cassa Muncii pénztáránál történt több milliós sikerkasztás, melynek tettesei közül néhányan vizsgálati fogságban ülnek, de a főtettes, Nicolae Ilie a lopott nyolcmillióval a tarsolyában egzotikus tájak felé vette az útját. Montevideóban telepedett le Ilie Nicolae, ahová rövidesen felesége is követte. Az asszony azonban közben visszatért Bukarestbe és itt az ügyészség azonnal kihallgatta. A nála talált iratokból sikerült megállapítani, hogy hol helyezte el Nicolae Ilie a lopott pénz egy részét és ezt az összeget le is foglalták.

Most újabb eredménye van a Nicolae Ilie nyomozásnak. Papadopol, a bukaresti törvényszék vizsgálóbírája Berlinbe utazott, hogy ott nézzen utána, hogy Ilie Nicolae melyik pénzintézetnél helyezte el a pénzt. Sikerült is megállapítani, hogy az egyik banknál egymillió lej értékben markát helyezett el Ilie Nicolae. Papadopol vizsgálóbíró az egymillió lejt elkönfiskálta és azt már a Dresden Bank utján át is utalták Bukarestbe.

Az eltűnt milliók utáni hajszá egyébként több irányban is folyik Bukarestben. Az ipar és kereskedelmi minisztérium újabb panamára jött rá, amelyet bukarest-tárgovistei vasutvonal

kiépítésénél foglalkoztatott mérnökök követtek el. A mérnökök hatalmas summákat sikkasztottak a vasutvonal mellett húzódó földterületek kisajátításakor. A minisztérium felfüggesz-

tette a munkálatokat végző mérnököket és megkezdte a milliós panama kivizsgálását.

Ugyancsak az ipar és kereskedelmi minisztérium próbálja a különböző

tantiémekek címén törvénytelenül inkasszált milliókat visszaszerezni az államkasszának. A minisztérium leirt a különböző autonóm pénztárak igazgatóságaihoz, így a kikötői autonóm pénztárhoz és azt követelte, hogy a tantiémekek címén beinkasszált mintegy ötmillió lejnek megfelelő összeget az igazgatóság tagjai fizessék vissza.

Ezekkel az intézkedésekkel ugylát-szik sikerülni fog néhány millió lejt behajtani az állampénztárból ellopott milliárdokból.

Visszahelyezik állásukba az elbocsátott családvasuti tisztviselőket

Csendőrök helyett fegyelmi vizsgálattal próbálja Jonescu vezérigazgató a CFR igazgatósági tanácsát „reorganizálni“

Bucuresti-Bukarest, május 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint megirtuk, a CFR igazgatósági tanácsának legutóbbi ülésén súlyos konfliktus tört ki Jonescu tábornok-vezérigazgató és az igazgatósági tanács tagjai között. Stoinescu tanács tag fel akart szólalni Válcovici közlekedésügyi miniszter körrendelete ügyében s tiltakozni akart a tantiémekek visszakövetelése és a miniszter eljárása ellen. Jonescu vezérigazgató erre kijelentette, hogy a CFR jogügyi osztályának véleménye szerint az igazgatósági tanács nem hivatott ezt a kérdést megvitatni.

Stoiescu, valamint Casasovici mérnök, igazgatósági tagok élesen tiltakoztak a tábornok vezérigazgató fellépése ellen s a CFR autonómiájára való hivatkozással követelték a kérdés letárgyalását. Jonescu ehhez nem járult hozzá és kijelentette, hogy legközelebb fegyverrel fog rendet teremteni. Erre az igazgatósági tagok elhagyták a tanácsot.

Jonescu vezérigazgató a konfliktus eredményeképpen elhatározta, hogy eltávolítja az igazgatótanácsból a „renittens“ tagokat. E célból vizsgálatot rendelt el s ki akarja mutatni,

hogy a tanács több tagja az árlejtések körül visszaéléseket követett el.

A vizsgálat előrelátható eredményeképpen a jelenlegi igazgatósági tanácsból csak Capsa mérnök, Balasinovici és Marian fognak megmaradni.

Itt említjük meg, hogy a CFR vezérigazgatósága az április elsején törént elbocsátásokat felülvizsgálva, elrendelte mindazon alkalmazottaknak állásukból való visszahelyezését, akiknek nagy családjuk van és akiket a legérzékenyebben érintett az elbocsátás.

Karhatalom kergette szét a francia kamara előtt Briand ellen tüntető rojalistákat

A német osztrák vámunió ügyében interpellációk özöne zudult a francia kormányra

Párizs, május 8. A francia szenátus mai ülésén egyhangulag elfogadták azt a határozati javaslatot, hogy a szenátus üdvözlő távirattal köszöntse és rokonszenvéről biztosítsa a spanyol köztársaságot. A kamara ülésén megkezdődött Briand külpolitikája felett a vita. Az első interpelláló Negaro, radikális szocialista képviselő volt, aki azt hangoztatva, hogy a német-osztrák vámegyezmény politikai kísérlet, kérdést intézett a kormányhoz a megteendő lépései felől. Feugere baloldali köztársasági képviselő volt a következő felszólaló. Azt követelte, hogy a kormány a legenergikusabban foglaljon állást Németország és Ausztria csatlakozása ellen. Jerengey, a szélső jobboldali Marin-csapart tagja a német-osztrák vámegyezményt a legyőzöttek győzők elleni kihívásának minősítette és csodálkozásának adott kifejezést afelett, hogy Franciaország berlini és bécsi követei, akik kellő időben nem tudtak a készülő eseményről tudomást szerezni, még mindig állomáshelyükön és nem nyugdíjban vannak. Az interpelláló sötéten látón rajzolta meg Franciaország nemzetközi helyzetét e kérdésben és állította, hogy Anglia és Olaszország is inkább rideg és Francia országgal ellenséges magatartást tanúsítottak, amióta ez a probléma felmerült. Szónok élesen bírálta Briand külpolitikáját, mire egy ízben a külügyminiszter közbeszólás formájában ríposztolni volt kénytelen s védeni igyekezett Anglia és Olaszország maga-

tartását. A vita folytatását holnap délutánra halasztották. Az ülés ideje alatt a kamara előtt nagy tömeg gyűlt össze, főként a szélsőjobboldal híveiből. A tö-

meg lármás tüntetést rendezett Briand ellen, úgyhogy a parlamenti munka zavartalanságát veszélyeztették a lármával. Ezért a karhatalom közbeavat-

Meghalt Beöthy László

Budapest, május 8. Beöthy László, a budapesti Király Színház alapítója, Beöthy Zsolt egyetemi tanár és Rákosi Szidi színművész fia tegnap este a Fészek Klubban váratlanul rosszul lett, agyvérzést kapott és meghalt. Beöthy László a modern magyar színészet egyik megalapítója volt. Ő maga mindössze egy drámát irt, azonban rendezői és szervező képessége egészen kiváló volt. A Király Színházból országos relációkban és később az egész világra kiható jelentőségű színházat csinált. Küry Klára, Pálmay Ilka, Hegyi Aranka, Petrás Sári és Fedák Sári sokban köszönhették Beöthy Lászlónak világra szóló karrierjüket. A férfi színészek közül igen jelentős azoknak a száma akiket a külföld az ő színháza, az ő utmutatása és az ő művészi lelkiismerete révén ismert meg.

A tehetségeket soha el nem nyomta és soha ebben a tekintetben nem ismert el felekezeti különbséget. A kurzus első idejében vissza akart vonulni, mert a hatalmi tényezők a zsidó szinpadri erők mellőzését követelték tőle. De barátai kívánságára megmaradt és jó színház-politikájával egyideig mellőzött zsidó színésze-

ket megtartotta, ha jelentéktelenebb szerepekre is. Nagy koncepciójú vállalkozó volt, akinek feltétlenül nagy érdeme, hogy a gazdaságilag leromlott Budapesten a színészet iránt a tömegek érdeklődését fenn tudta tartani.

— Élénk vita várható Genfben a leszerelési világkonferencia elnökének személye körül. Londonból jelentik: Élénk vita várható Genfben a leszerelési világkonferencia elnökének személye körül. Nincs kizárva, hogy holland, vagy skandináviai delegátus lesz az elnök.

— A toledói biborosérsek a köztársasági rend mellett foglalt állást. Londonból jelentik: Madridi jelentés szerint a toledói biborosérsek pásztorlevelet intézett a spanyol papsághoz, melyben azt hirdeti, hogy az egyháznak és a hívőknek első kötelességük a rendért és békéért munkálkodni s ezért össze kell fogni a kormányhatóságokkal, akiktől azonban elvárják, hogy a lelkiismereti szabadságot és az egyház jogait tiszteletben tartják. A spanyol primás hangoztatja, hogy a választásokon a hívőknek nem azt kell nézniük, ki a monarchista, ki a republikánus, hanem azt, hogy kik megbízhatóbb védelmezői az egyháznak.

a világmárka megővja Ont a nemi betegségektől.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Írás Arnold novellái és elbeszélései

Ára 80 lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, CAL. REG. FERD 7 SZ.

Fiókintézetei: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycsseb Jibou-Zsibó, Záláu-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T., Aiud-Nagenyed és ennek Uioara-Marosujvári fiókiintézete

Saját tőkési 60 millió lej

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és leg pontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahely!

Vásároljunk valódi angol szövetet a legolcsóbb napi áron

Szövetvásárlás bizalom dolga!

SCHWARCZ JENŐ UTÓDÁNÁL, CLUJ

Strada Regina Maria 14.

„Nem eltulozni, nem lebecsülni“

Angliáról, a zsidók és az arabokról tartott előadást Jabotinsky Kolozsváron

Jabotinsky másfélórás előadásában súlyos bírálatot gyakorolt Anglia tízéves Palesztina-politikája és a Cionista Világszervezet politikai metódusai fölött

A cionizmus nem veszett el, de jobb ügyvédekre van szükség. Az arab veszedelem nem pusztító lavina

Cluj-Kolozsvár, május 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este tartotta meg Jabotinsky Vladimir nagyszabású előadását a kolozsvári Magyar Színházban. Már a késő délutáni órákban megindult a tömegek özönlése az előadás színhelyére. A kolozsvári zsidó társadalom és különösen a zsidó ifjúság minden rétege felvonult a kiváló szónok előadására, hogy lássák, hogy hallják ezt a legendás hírű zsidó férfit, akinek egész életpályája a tenger hullámzó vonalát mutatja, akinek egyénisége magán viseli a törhetetlen energia, az acélos akarat erőteljes bélyegét.

Fél tíz előtt néhány perccel jelenik meg a színpadon Jabotinsky markáns alakja, dr. Fischer József kíséretében. Hosszantartó taps, lelkes ünneplés fogadja a revizionisták vezérét. A tapsorkán elülte után dr. Fischer József, a fogadóbizottság elnöke lendületes szavakban üdvözlő Jabotinskyt és méltatja nagyszerű egyéniségét.

Jabotinsky a pódiumon

Ujra dörgő taps rázza meg a nézőteret: Jabotinsky emelkedik szólásra. Robosztus fizikumú ember, erős, markáns vonásokkal. Megjelenése, arckifejezése, mozdulatai, előadó modora egy civilbe öltözött angol tiszt impresszióját keltik. Beszédmodora közvetlen és éppen ennek erejével és logikai átütő erejével, amellyel oly csodálatosan tudja argumentálni azt az álláspontot, amely évek óta a támadások pergőtüzében áll, — gyakorol marandó hatást hallgatóira. Beszédének minden mondata, a logikai magvak súlyával, úgy hangzik, úgy hat, mint a kalapács ütése.

„Sem lebecsülni, sem eltulozni“

Beszédének első részében az angol kormány Palesztina-politikájával és a jelenlegi cionista vezetőség tíz éves országépítő és politikai metódusaival foglalkozik.

— Ne tessék eltulozni és ne tessék lebecsülni a dolgokat. Tíz évig a szélsőségek domináltak a cionista politikában. Dívatos zsidó szokás volt az egyik szélsőségből a másikba csapni. Jól emlékszem arra a periódusra: amikor ezt mondtuk szakadatlanul: nincsenek politikai problémák. A Balfour deklaráció és a mandátum mindent biztosít a zsidó nemzeti mozgalom számára. Anglia kitünő kolonizátor, az angolok gentlemanek, az angolok angyalok. És amikor bombaszerűen megjelent a hírhedt Fehér Könyv, akkor egy csapásra megváltozott a hangulat. Szidalmak röpültek a világ minden sarkáról Anglia felé, svindlernek, csalónak aposztrofáltuk a mandatárius hatalmat. Ne tessék eltulozni és ne tessék lebecsülni. Anglia nem gentleman, nem angyal, de az is hazugság, hogy Anglia csaló és svindler. Anglia egy átlagos, tisztességes partner.

— Nyolc évvel ezelőtt az volt az általános felfogás, hogy a kormány feltétlenül becsületes és becsülettel teljesít mandatárius kötelességét. A mi feladatunk, hogy építsünk, hogy kolonizáljunk és előteremtjük az anyagi feltételeket. A politika el van intézve. Ezzel a ferde felfogással szemben, amely ellen mi állandóan harcolunk, az igazság az, hogy egy országot nem lehet kolonizálni az állam hathatós támogatása nélkül. Törvényhozás ut-

ján, az állami közigazgatás segítségével kell megszabni a kolonizáció fejlődését. Így volt ez minden sikerült kolonizációnál. Ez nem kérdés, ez nem követelés, ez a mindenkori és bármilyen kolonizáció vastörvénye. Kolonizációs regimre van szükség, amelytől sajnos távol áll a palesztinai angol közigazgatás.

Az első végzetes hiba

— Az első végzetes hiba akkor történt, amikor Samuel kormányzó azt mondotta: a kormány legyen semleges. És a semlegességből lassu tempóban rablás, arab támadás, az angol közigazgatás tisztviselőinek rosszindulata származott, míg eljutottunk a mai helyzetig. A semlegesség oda vezetett, hogy az arabok abban a hitben éltek, hogy az angolok anticionisták, hogy Anglia megbánta a Balfour-deklarációt. És ez a hit nem nélkülözött min-

Nem a cionizmus beteg

— Kellemtelen számomra, de kénytelen vagyok felvetni a kérdést: ki felelős ezért? Számos cionista azt hangoztatja, hogy az objektív tényezők, a világ van ellenünk. Általános pesszimizmus uralkodik a zsidó néptáborban, amelynek középpontjában ez a tévhit áll. Hát a mi helyzetünk nincs semmilyen összefüggésben az objektív faktorokkal. A helyzet azért rossz, mert mi rosszul politizáltunk, rosszul vezettük ügyeinket.

— El kell felejtetni a hivatalos vezetőség iránti lojalitást illetően. Szükség van lojalitásra, de nem a cionista vezetőség, hanem a cionizmus iránt. A cionizmus nincs elveszve. Hazugság az, hogy a világ ellenünk van. A cionista mozgalomnak nagyszerű kilátásai vannak és reményekre jogosít. Az eddigi rossz ügyvezetés bűnös azért a helyzetért, amelybe belesodrótunk.

A Cionista Világszervezet szankcionálta a hibákat

— Anglia nem több és nem kevesebb a mi számunkra, mint egy átlagos partner. De a hivatalos cionista vélemény hol angyalnak és hol gentlemannek, hol csalónak és svindlernek minősítette Angliát. A vezetőség elfelejtette azt, hogy az angol kormány

Az arab kérdés Jabotinsky megvilágításában

Jabotinsky beszédének második részében az arab kérdéssel foglalkozott. — Tíz évig nem tudtuk, hogy létezik arab kérdés. Pedig volt. És az augusztusi zavargások óta folytonosan ezt hallhatjuk: az arab lavina pusztítással fenyeget bennünket. Meg kell egyezni velük, mert különben el vagyunk veszve. Ne tessék tulozni és ne tessék lebecsülni. A zsidó nép meg kell tanulja azt, hogy a benszültt hozzájárulásával még nem kolonizáltak.

den alapot. Hiszen a kormánynak első lépése az volt, hogy felosztotta a zsidó légiót, leépítette a palesztinai karhatalmat és 1928-ban a Szentfal körül játszani kezdett a tüzzel, amely vég eredményben robbantott. Ime ez a hitteles biográfiája az eddigi angol kormánynak Palesztinában.

Nem a papiros hanem a tradíció ellen kell harcolni

— Miért jutottunk el eddig? Higgyék el nem azért, mert Passfield lord kibocsátotta a Fehér Könyvet. Ne tessék tulozni és ne tessék lebecsülni. A Fehér Könyv nem volt újdonság. Ez a hírhedt dokumentum nem volt más, mint egy régen létező és érvényben lévő helyzetnek és szisztémának papírra vetése. Nem a papiros ellen kell harcolni, hanem a tradíció ellen, amely kezdetől fogva ellenünk volt.

fölött az angol közvélemény fóruma áll. A mi ügyvédek, ahelyett, hogy vádiratot nyújtottak volna át az angol közvéleménynek, ahelyett, hogy rámutattak volna a palesztinai közigazgatás rosszindulatára, mindig szankcionálták azt, amit a kormány tett vagy nem tett. 1929 augusztusáig nem létezett egyetlen ilyen panaszirat, hanem minden egyes okmányban, minden beszédben refrénszerűen ismétlődött ez a mondat: a palesztinai politikai helyzet kielégítő. Ezekből a beszédekből, amelyeket a mi vezéreink tartottak, az angol sajtó rendszerint csak ezt a mondatot vette át és az angol nép ebből a folytonosan ismétlődő mondatból ítélte meg a palesztinai helyzetet. Ez az egyetlen információ, amelyet a mi partnerünk tíz éven keresztül hallott tőlünk. Ha önként egy malta népvészért fogják hallani, hogy a malta kormányzás tökéletesen kielégítő, egész bizonyosan eszükbe sem fog jutni ebben kételkedni, mert hiszen a malta nép vezére mondotta ezt.

— Tíz évig, a cionista prezisztizsel igazoltunk és szankcionáltunk egy permanens Fehér Könyvet. Ez az igazság. A Burbonokról mondták, hogy semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek. Mi semmit sem tanultunk és mindent felejtettünk.

Nem lehet kolonizálni a benszültt sérelmei nélkül. Ez is a kolonizáció vastörvénye és ezzel nekünk számolni kell. Minden ellenkező kísérlet üres, haszontalan illúzió. Vagy kolonizációt csinálunk, vagy inkább szűnjön meg a cionizmus.

— Képzelmek el — és ez igen gyakran fordult már elő önmekkel is — hogy egy férfi beteg feleségével és három gyermekével utazik egy harmadosztályú vasúti kocsiában. Nagy örömkörműre egy üres fülkét találnak és kitünően elhelyezkednek. De már előre veti árnyékát, egy közeledő vasúti gőcpont ahol az utasok tömege megostromolja a vonatot. Az utasok a folyosóra tolonganak és helyet keresnek. Régen a kalauz segítségével háritották el a veszedelmet, aki egyszerűen azt mondotta, hogy: foglalt és az ügy el volt intézve. Egy másik metódus, hogy a férfi, ha magas ember, el kezd hadonászni a kezével az ablaknál, hogy azt a látszatot keltse, hogy a fülkében több ember van. És akkor mi történik? Az utasok szemügyre veszik a dolgot és csakhamar rájönnek a szemfényvesztésre. Benyomulnak, a beteg asszony fel kell álljon, nem feket többé, a gyermekek hasonlóképpen, az utasok pedig lerakják csomagjaikat és elhelyezkednek. Ezt az érzést mindenki ismeri. Megértjük és részvételt vagyunk az utazó család iránt. De ha azt kérdezzük, hogy kinek van igaz, akkor bizony azt kell mondjuk, hogy a felszállott utasoknak. Annál az egyszerű oknál fogva, mert fülkére rá van írva: 8 hely. Az igazság az új utasok oldalán van. És ha azt az embert megkérjük, hogy szívesen látja-e az új utasokat és ha metalan azt mondaná, hogy igen, — akkor én ezt nem fogom elhinni neki és önként sem fogják hinni. Ugyanez a helyzet Palesztinában: két nép utazik. Megértjük azt a népet, amely rége óta utazik, de az igazság annak a népeknek az oldalán van, amely beszállt a fülkébe. Annál az egyszerű oknál fogva, mert a népek tanácsa azt írta rá a fülkére, amely Palesztina, hogy ott van hely a zsidóknak is. Ez az igazság.

— Pesszimizmus, kishitűség urálja a zsidó népet. Azt hiszik, hogy az arab veszedelem pusztító lavina. Hát nem az. A zavargások után bebizonosodott, hogy két ezer főnyi haderő elegendő a rend és a teljes nyugalom biztosítására. De a mi vezetőségünk tíz évig elmulasztotta ezt a minimális biztosítékot követelni. Mi azt mondtuk: nem kérünk mi Angliától fegyveres erőt, mi magunk adunk embereket az ország nyugalmának megvédésére. Szabotáltuk a mi követelésünket. Az eredmény ismeretes: 1929 augusztus.

— Az én ellenfeleim, a hivatalos cionista vezetők valamennyien becsületes, értelmes emberek. De vétek. Ezt be kell ismerjék és azon kell legyennek, hogy az általános pesszimizmust, kishitűséget leküzdjék.

— Ha egy tudós egy találmánnyal áll elő egy súlyos betegség, — mondjuk: tuberkolózis, rák, antiszemitizmus, — gyógyítására és ha a feltalált új gyógyszer még sem vált be, akkor két eset áll fenn. Ha tudós kis kabliberű, gyenge jellemű ember, akkor azt mondja: az én számításaim jők voltak, de hiába, mert a betegség gyógyíthatatlan. Ha azonban becsületes ember, akkor el megy a templomba és fohászodik Istenéhez: Uram Istenem, légy segítségemre annak bebizonnyítására, hogy az én számításaim voltak rosszak. És ha ezt sikerült megállapítania, akkor kirohan az utcára és hirdeti: emberek, halljátok, az én számításaim voltak rosszak. Tehát a betegség gyógyítható!

— Erről van most szó. Szünni nem akaró tapsorkán fogadta Jabotinsky megrázó előadását. Az emberek tekintetéből a lelkesedés tüze sugárzott ki és ez a hangulat beszédesen érzékeltette azt a hatalmas hatást, amelyet Jabotinsky előadása a nagyszámú hallgatóságára gyakorolt.

Danzig Hillél.

INGYENTÜZIFÁT

még nem kaphat, ellenben 65 lejért házhoz szállít Önnek egy mázsa aprított tiszta bükkasáb tűzifát a

FISCHER-FATELEP

TELEFON 1300

Strada Enescu 15 (Gyufagyár u.)

HI

Az UJ KELET bányási z Főszerkesztő Felelős szerkesztő Bukarest Hátzig Ernő Cikkeink utánn megjelölésé

— Kissé hüvös ről jelentik: A m járásprognóza s járás várható he ként zivatarral, k lás valószínű. A ma délben 19 f

— Meghalt egy festő. Toulonból Toulonban megha fiatal festőgenera sebbje. Mincsin ben, ahonnan Né giumba és Párizs kiállításra feltün halála művész kör nagy részvétet ke

SZINKÖR MOZGÓ

Boldo

a legelegánsa Helyárak: 10 és 10, 2

— Kimutatás a let működése 1931 osztatott: 940 ebe bor. Bevételek: ezer 200, tagdíjak egyéb hozzájárulá tása 1550, adomán (e havi tulkiadás 52.244 lej. — Kiá értéke 28.200, éte költs. 2800, jutalé tejszámla városi lyek városi beteg 8333 lej. Összesen Mórné elnök, Móz

— Ertesítés! A és papirkereskedés 39. szám alól Str. lom ucca) 8. szat imaház udvarára) szes raktáron levő melyen leszállító árban árusítja.

— László Ilma este fél 9 órai ke gimnázium dísz László Ilma a nag szerű budapesti he kolozsvári hangve zervatórium zenek mellett. Kolozsvár valóban kimagasló eseménye lesz a ki fellépése, mely alk elő nem adott ha Mendessohn-koncert válogatott műsor

Autoful

A Kellenberger-gép az, amivel a Sa meo, Daimler, Sau motorjuk hengerje köszörülük ki, ami nyugodt járást bí ug érhetjük újból csiknál, ha a jav hogy a megválos svájci gyártmányu köszörületjük ki.

Az itten dolgoz peknek a pontossá miliméter. — de gépnek ellenben ezen gépnek a pot hatóságát az is b autógyárak kizáró goznak.

Ez vezette arra AUTOJAVÍTÓ CÉ FERDINAND 56. T a mai nehéz gazda nagy anyagi áido Kellenberger-féle pel fejlesztette a műhelyét, mely b donosok azon érde hogy a legprecizet a legolcsóbb árban kért az ellenszolgá

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Kissé hűvös idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint kissé hűvös időjárás várható helyenként esővel, helyenként zivatarral, később átmenetileg javulás valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délben 19 fok Celsius.

— Meghalt egy nagynevű fiatal zsidó festő. Toulonból jelentik: Április 29-én Toulonban meghalt Abraham Mincsin, a fiatal festőgeneráció egyik legtehetségebbje. Mincsin 1896-ban született Kiewben, ahonnan Németországba, majd Belgiumba és Párizsba került. Képei minden kiállításon feltűnést keltettek. Hirtelen halála művészkörökben és műértők között nagy részvétet keltett.

SZINKÖR MOZGÓ

Boldog napok

a lelegegánsabb hangos revüfilm
 Helyárak: 10 és 20 lej, este 9 órakor
 10, 20 és 30 lej

— **Kimutatás a „Marpe Lanefes“** Egy-let működése 1931. évi április hóról. Kiosztatott: 940 ebéd, 373 liter tej, 40 liter bor. Bevétel: 940 ebéd á 30 lej, 23 ezer 200, tagdíjakból 11.735, templomi és egyéb hozzájárulások 395, ebédek megváltása 1550, adományok 100, tartalékalapból (a havi tulkiadás) 10.264 lej. Összesen: 52.244 lej. — **Kiadások:** Kiosztott ebédek értéke 28.200, ételhorodásért 4690, igazg. költs. 2800, jutalékokra 2426, főzés 3825, tejszámla városi betegeknek 1970, segélyek városi betegeknek (husvét kiosztás) 8333 lej. Összesen: 52.244 lej. Neumann Mór né elnök, Mózes Elek titkár.

— **Értesítés!** A Safruth zsidó könyv-és papírkereskedés üzletét a Széchenyi tér 39. szám alól Str. Gh. Baritu (volt Malom ucca) 8. szám alá (Beth Abraham imaház udvarára) helyezte át, hol az összes raktáron levő cikkeiket még rövid ideig mélyen leszállított, szenzációsan olcsó árban árúsítja.

— **László Ilma egyetlen fellépése.** Ma este fél 9 órai kezdettel a román kath. gimnázium dísztermében tartja meg László Ilma a nagy talentumos és népszerű budapesti hegedűművész egyetlen kolozsvári hangversenyét a magyar konzervatórium zenekarának közreműködésével. Kolozsvár silány zenei életének valóban kimagasló művészi és társadalmi eseménye lesz a kitűnő művész ma esti fellépése, mely alkalommal a nálunk még elő nem adott hatalmas architektúrájú Mendessohn-koncert áll a gondosan összeválogatott műsor középpontjában.

Autofulajdonosok

A Kellenberger-féle hengerköszörülőgép az, amivel a Hispano-Suiza, Alfa-Romeo, Daimler, Saurer stb. autógyárak a motorjuk hengerjeit arra a pontosságra köszörülük ki, ami a zajtalanságot és a nyugodt járást biztosítja. Ezeket csak úgy érhetjük újból el a már használt koscskánál, ha a javításnál ügyelünk arra, hogy a megváltozott hengereket ezen svájci gyártmányú hengerköszörülő gépen köszörültetjük ki.

Az itten dolgozó hengerköszörülő gépeknek a pontossági határa 2—3 század milliméter. — de ezen Kellenberger-féle gépek ellenben ötszázad milliméter — és ezen gépek a pontosságát és a megbízhatóságát az is bizonyítja, hogy a fenti autógyárak kizárólag ezen géppel dolgoznak.

Ez vette arra a cluji SZABÓ JÁNOS AUTOJAVÍTÓ CÉGET (CALEA REG. FERDINAND 56. TELEFON 1013.), hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett, nagy anyagi áldozat dacára, egy ilyen Kellenberger-féle hengerköszörülő géppel fejlesztette a már meglévő modern műhelyét, mely bővítéssel az autofulajdonosok azon érdekeit óhajtja szolgálani, hogy a legprecízebb kivitelben és mégis a legolcsóbb árban kaphassák meg pénzükért az ellenszolgáltatást.

Lelőtte feleségét, mert válni akart tőle

Egy galaci zsidó pékmester rémtette. A gyilkost az elmeógyógyintézetbe kísérték

Bucuresti-Bukarest, május 8. Galacból érkezett jelentések szerint tegnap a városban családi dráma játszódott le. Délután három órakor egy Berkovici Josua nevű pékmester feleségével együtt elment a rabbihoz, hogy megkérdezze tőle, indokolt-e a válás, amit felesége hónapok óta követel tőle. A rabbi kihallgatta a házaspárt és kijelentette, hogy a zsidó törvények szerint nem élhetnek együtt. Bercovici erre a határozatra feldühödött és kijelentette, hogy a rabbi igazságtalanul volt és csak udvariasságból kedvezett az asszonynak.

A pap igyekezett Bercovicit megnyugtani, a pékmester azonban egyre ingerültebb lett és szemrehányásokkal illette a papot, hogy meg akarja rontani családi életét. A pap attól való félelmében, hogy a dühös ember kárt tehet az asszonyban, ajánlotta, hogy azonnal menjen szüleihez és ne lakjon

együtt férjével. Az asszony azonban nem követte a rabbi tanácsát és együtt ment haza Bercovicival.

Bercovici az uton kapacitálni akarta feleségét, hogy maradjon mellette és ne törődjön azzal, amit a rabbi mondott. Az asszony azonban állhatatos maradt és kijelentette, hogy néhány nap mulva szüleihez fog menni. A pékmester erre revolvért rántott és négy lövéssel leterítette a szerencsétlen asszonyt, aki nyomban meghalt.

Bercovici ezután eldobta a revolvért, az utközepén hagyva az asszonyt, elmenekült. A rendőrségen azonnal megtudták az esetet és megindították a nyomozást, amelynek során Bercovicit gyorsan elfogták. Kihallgatásakor a gyilkos férj zavartan viselkedett. Holnap át fogják kísérni Bukarestbe, az elmeógyógyintézet megfigyelési osztályára.

— Az Egyesült-Államok nemzeti bankja másfél százalékra szállította le a kamatlábát. Newyorkból jelentik: A Federal-Reserve Bank tegnap két százalékról másfél százalékra szállította le a kamatlábát. Valószínűnek látszik, hogy ezt a kamatlábleszállítást rövidesen követni fogják az Angol bank és Banque de France is.

— **Goethe-ünnep Párizsban.** Párizsból jelentik: A francia főváros vezetőségének a terve, hogy a jövő év márciusában Goethe születésének századi évfordulója alkalmával nagy hivatalos ünnepségeket rendez és ezeket az ünnepségekre meghívja Max Reinhardt is, hogy Goethe-dramákat adjon elő a francia fővárosban.

SZINKÖR MOZGÓ

Boldog napok

a lelegegánsabb hangos revüfilm
 Helyárak: 10 és 20 lej, este 9 órakor
 10, 20 és 30 lej

— **Felavatták Clemenceau szobrát.** Párizsból jelentik: Nantes városa szobrot emelt Clemenceau-nak, amelyet vasárnap lepleztek le. Az ünnepi szónok Tardieu földművelésügyi miniszter volt, aki Clemenceau munkásságának tanulságait ismertette és különösen kiemelte azt a szerepet, amelyet a háború utolsó két évében és a béketárgyalásokon betöltött. „Döntő órákban” — így szökött többek közt — „ő testesítette meg a nemzetet és ő mozgósította az ország valamennyi fizikai és lelki tartalékát. Életének utolsó éveit megkeserítette az a tapasztalat, hogy a francia nép csak a végső veszélyben tud egységes lenni és mihelyt a veszedelem elmúlt, újból szét-huzás és egyenetlenkedés bontja meg sorait. A jövő nemzedéknek az a feladata, hogy igyekezzenek az egység biztosításával megszervezni a tartós békét, amelyet az emberiség és a közművelődés érdeke követel.”

— **A német vegyészek kongresszusa Bécsben ül össze.** Bécsből jelentik: A német vegyészek és a német Bunsen-társaság ezévi közgyűlését május 27—30-ig Bécsben tartják meg. A kongresszuson 2000 résztvevő megjelenésére számítanak.

— **Meghalt Stauber Salamonné.** Súlyos vesztés érte a napokban a máramaros-szigeti Stauber-családot. Meghalt Stauber Salamonné, a közszeretben álló és jótékonyágáról előnyösen ismert asszony. Évekként előttről maradt özvegyen és azóta fiánál lakott, Stauber Hermannál és így minden gondtól mentesítve kizárólag jótékonyágának élt. Halálát gyászolja fia, Stauber Herman, hitközségi tanácsos, Stauber Dávid és Samu s lányai Regina, Giza és Rikel. Kivülük gyászolja veje, Fischman Nándor, a szigeti kereskedő társadalomnak egy közismert tagja. A család iránt városszerető óriási részvét nyilvánult meg.

— **Még mindig nem jött létre megegyezés a flotta-leszerelési kérdésben.** Londonból jelentik: Massigli francia tengerészeti megbízott a Foreign Officeban az angol tengerészeti szakértőkkel tárgyalt. Megegyezés a flotta-leszerelési kérdésben még nem jött létre. A megbeszéléseket holnap folytatják. Az Evening News szerint a külügyminiszterek a genfi Európa-bizottsági és népszövegségi tanácsai ülésében bizalmas eszmecsere-t fognak folytatni a flotta-csökkentés kérdéséről.

— **Öt nappal meghosszabbítottuk a kiállítás időtartamát,** mert fizikai lehetetlenség volt, hogy vasárnapig mindenki eljöhessen. Az érdeklődés óriási, mert a kiállítás nemcsak szépérzékét elégti ki, de tanít is a tér és forma művészetének gyakorlati alkalmazására. Hatóságaink a legnagyobb előzékenységgel adták meg a szükséges engedélyeket a meghosszabbításához és így a kiállítást csak május 15-én pénteken este zárjuk. Reggel 9-től este 9-ig déli szünet nélkül nyitva tartunk. A husz lejes beléptidijért a hadsereg és az egyetem kötelékébe tartozók csak 10 lejt fizetnek. „Milyen legyen az otthonom?” kiállítás rendezőbizottsága (Vármegyeházán).

— **A LEGOLCSÓBB HANGOS PREMIER-MOZI kétszázötvenöt** a Szinkör Mozgó, amelynek hatalmas befogadóképessége lehetővé teszi, hogy a legnagyobb hangosfilm ujdonságokat is 10 és 20 lejes helyárakon hozza ki. A délután 3, 5 és 7 óras előadásokon a karzati jegy 10 leibe, a földszinti jegy 20 leibe kerül. Az esti kilenc óras előadások helyárai: 10, 20 és 30 lej.

— **Lezajlott a máramaros-szigeti Chevra Kadisa választása.** Máramaros-szigetről jelentik: Máramaros-sziget zsidóságának sokszáz éves intézménye, a Chevra Kadis új elnököt választott. A választást nagy érdeklődés előzte meg, mert két súlyos ellenfél mérte össze az erejét. Az első jelölt, dr. Wieder Géza népszerű szigeti ügyvéd, kinek évtizedekkel ezelőtt az apja is elnöke volt a szigeti Chevra Kadisának, sőt a nagyapja is vezetőszeretpelt töltött be, míg a másik oldalon a chaszidok jelöltje, Káhn Mechel, ki két cikluson keresztül már elnöke volt a Chevrának. S az eredmény megmutatta, hogy tényleg egyenlő erőviszonyok fölött rendelkeznek a pártok, mert a győzelmet csak négy szavazat többsége hozta meg. Dr. Wieder Géza 125 szavazatot kapott, míg Káhn Mechel 129 szavazatot s így a Chevra alapszabályai szerint a négy szavazattöbbség révén elnöknek lett megválasztva. A vezetőség különben a következőképpen alakult: Adler Pinkász és Feuerwerke Léb főgondnokok, Kaufmann Baruch pénztárnok, Joszovits Lipót ellenőr, Keszne Izidor és dr. Wieder Géza elnökségi tagok, Fesztinger Juda, Szmuk Juda, Schwartz Béni, Stauber Hermann és Steinmetz S. Léb választmányi tagok, míg Stern József, Guttmann Jakab, Basch Salamon, Klein Márton és Pollák Munis póttagok lettek.

— **200 ezer zsidó él Londonban.** Londonból jelentik: Félhivatalos becslés szerint az angol fővárosban 200 ezer zsidó él.

— **Rövidesen megkötik az osztrák-magyar kereskedelmi szerződést.** Bécsből jelentik: Heinel osztrák kereskedelmi miniszter ma elutazott Budapestre, ahol hétfő délig marad. A lapok szerint rövidesen megkötik a magyar-osztrák kereskedelmi szerződést a kontingentális rendszer alapján.

SZINKÖR MOZGÓ

Boldog napok

a lelegegánsabb hangos revüfilm
 Helyárak: 10 és 20 lej, este 9 órakor
 10, 20 és 30 lej

— **200 ezer zsidó él Londonban.** Londonból jelentik: Félhivatalos becslés szerint az angol fővárosban 200 ezer zsidó él.

— **Rövidesen megkötik az osztrák-magyar kereskedelmi szerződést.** Bécsből jelentik: Heinel osztrák kereskedelmi miniszter ma elutazott Budapestre, ahol hétfő délig marad. A lapok szerint rövidesen megkötik a magyar-osztrák kereskedelmi szerződést a kontingentális rendszer alapján.

NAPROL-NAPRA

Newyorkban a felhőkarcoló-negyedben a rendőrség 250 embere gázbombákkal és gépfegyverekkel harcolt két bandita ellen, akik egyik felhőkarcoló legmagasabb emeletén laktak s akiket el akartak fogni. A banditák szintén fegyveresen védekeztek s csak akkor adták meg magukat, amikor a rendőrségnek sikerült a lakást gázzal teljesen elárastani. A banditák egyike sértetlenül került a rendőrök kezére s a másik sérülései sem súlyosak. A banditák lakásában egy fiatal leányt is találtak, akit gáztól elbódulva, eszméletlenül húztak ki egyik ágy alól.

A Daily Express cikke szerint Amerikában a detektívfilmek most már teljesen elvesztették vonzóerejüket. A filmvállalatok és filmkölszönzök egyesületének vezetősége is teljes rendszerváltozást ígér be detektívfilmek nélkül.

SZINKÖR MOZGÓ

Boldog napok

a lelegegánsabb hangos revüfilm
 Helyárak: 10 és 20 lej, este 9 órakor
 10, 20 és 30 lej

A keletausztráliai Kalgorliétől északra 90 mérföldnyire új gazdag aranytelepeket fedeztek fel. A lelőhely megtalálásának érdeme egy aranyásóé, aki egy reggen több mint 600 uncia aranyat talált a lelőhelyen.

Tokióból jelentik, hogy a japán kormány engedélyt adott egy autóbussz-társaságnak arra, hogy a Fushiyama szent hegyre rendszeres járatokat indítson. A koncessziósok vártlanul ellenfelekre találtak a hegy lábánál fekvő suha-shiri-gushi falu lakosaiban, akik évszázadok óta a zarándokok csomagjainak cipeléséből élnek s akiket az autóbussz megindulása a kenyérrüktől fog megfosztani. Az elkeseredett falusi lakosság össze akarta törni az első autóbusszt, de a rendőri karhatalom, amelyet az ellenszenvesen fogadott jármű mellé adtak, megakadályozta a kártételt.

Ottawából jelentik: A most közreadott statisztikai kimutatások szerint az elmúlt évben 193 millió 620 ezer 674 dollárt költött a lakosság szeszszitalokra. Minden lakosra évi 40 dolláros szeszfogyasztás jut.

Clisby Harriett dr., a világ legöregebb orvosnője, aki két nappal ezelőtt ülte meg századi születésnapját, meghalt. Az orvosnő Amerikában szerzett diplomát 34 éves korában, mert akkoriban nőket nem vettek fel európai egyetemekre.

Lisszabonon át jelentik a portugál-guineai Bolamából, hogy a Do. X. óriásrepülőgép a benzínült lakosság ujjongása közepette végzi próbateljait a gyarmat felett. A gép egyébként már felvetette az óceánrepülő uthoz szükséges benzint és egyéb anyagokat s most már csak a kedvező időjárásjelentéseket várja be, hogy nekivágjon az óceánnak, mert a próbateljek igen jó eredménnyel zárultak s a gép motorjai a tropikus klímában is tökéletesen beváltak.

Elrontott gyomor, bélzavarok, emélgés, kellemetlen szájjíz, homlokfájás, lészükszorulás, hányás, vagy hasmenés esetinél egy pohár természetes Ferenc József keserűvíz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a Ferenc József víz használatával a sok evés és ivás káros következményeinél igazi jótéteménynek bizonyul. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Uj számüzetési hely a francia fegyencek számára. Párizsból jelentik: A francia hatóságok azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az évszázadok óta számüzetési helyként ismert Cayenne szigetéről a számüzötteket a Kerguela szigetre helyezik át, amelynek éghajlata enyhébb Cayenneénél. A Kerguela szigetek tíz napi távolságra vannak Madagaszkár szigetétől s innen a szökés is sokkal nehezebb.

ni a benszülöttek is a kolonizáció nekünk számolni zó kísérlet üres. Vagy kolonizációt bb szünjön meg a és ez igen gyakran kel is — hogy egy és három gyerme-nadosztályu vasúti kre egy üres fülkét elhelyezkednek. De kát, egy közeledő az utasok tömege tót. Az utasok a és helyet keresnek. égével háritották el yszerűen azt mon- az úgy el volt in- ódus, hogy a férfi, kezd hadonászni a gy azt a látszatot n több ember van. Az utasok szem- és csakhamar rá- ztásra. Benyomul- fel kell álljon, nem kek hasonlóképpen, ak csomagjaikat és z érzést mindenki részvételt vagyunk De ha azt kérde- gaza, akkor bizony y a felszállott uta- szerű oknál fogva, ra: 8 hely. Az igaz- an van. Es ha azt hogy szívesen lát- és ha netalán azt — akkor én ezt nem önök sem fogják zet Palesztinában: rtjük azt a népet, e az igazság annak van, amely beszél- az egyszerű oknál anácsa azt írta rá tina, hogy ott van t az igazság. hitőség uralja a t, hogy az arab ve- a. Hát nem az. A zonyosodott, hogy legendő a rend és psítására. De a mő mulasztotta ezt a követelni. Mi azt unk mi Angliától unk adunk embe- lmanak megvéde- követelésünket. Az 29 augusztus. im, a hivatalos nyvien becsültes, tévedtek. Ezt be ell legvenek, hogy must, kishitúséget találmannyal áll g. — mondjuk: iszemítizmus, — eltalált új gyógy- akkor két eset áll babiliberi, gyenge t mondja: az em de hiába, mert a n. Ha azonban el megy a temp- stenéhez: Uram re annak bezibo- zmitásaim voltak it megállapítania, a és hirdeti: em- számításaim vol- betegség gyógyít- zó. sorkán fogadta adását. Az em- esedés tüze sugár beszédesen ér- hatást, amelyet nagyszámu hall- Danzig Hillél.

ÜZIFÁT

benben 65 lejért gy mázsa aprí- ab tűzifát a

ATELEP

1300 Gyufagyár u.

KÖZGAZDASÁG

A romániai ipar helyzete a kolozsvári Ugir jelentésének tükrében

Dr. Böszörményi Sándor ügyvezető igazgató jelentése az Ugir május 10-i közgyűlése előtt

Cluj-Kolozsvár, május 8. Vasárnap, május 10-én évi közgyűlésre ül össze az Ugir kolozsvári kerülete. A közgyűlésnek kétségkívül egyik legfigyelemreméltóbb tárgya dr. Böszörményi Sándor ügyvezető igazgató jelentése, amely valóságos helyzetjelentés a romániai ipar frontjáról. Az érdekes elaboratumoknak főbb pontjait itt adjuk.

Az 1930-as év a romániai nagyipari termelésre még sulyosabb volt, mint az 1929-es esztendő.

Míg 1929-ben csak a termelési válság tüneteit állapíthattuk meg kétségbevonhatatlanul s ezen a bajon a válságba került szakmáknak megszervezésével, illetve a termelés megfelelő redukálásával s racionalizálásával segíteni próbáltunk. 1930-ban a fogyasztási válság, sőt a teljes gazdasági bünulást hozó hitelválság legszomorúbb következményei szakadtak rá iparosainkra s ezekkel szemben bizony nem egyszer tanácstalanul, sőt tehetetlenül állottunk.

Tehetetlenül állottunk, sőt állunk ma is a ma országunkon végig hömpölygő fogyasztási és hitelválság hullámaival szemben, mert azok nálunk s a mi gazdasági erőviszonyainkhoz mérten kifejtettebbek és nagyobb veresűek, mint bárhol a világon.

Az agrárcikkék árkatasztrófája a mi minőségi termelésben elmaradt paraszt-tömegeinket sújtja legjobban, tehát a mi mi fogyasztási válságunkat mélyíti ki a legérzékenyebben.

Nem a mult rekriminálása, hanem a jövő befolyásolásaképpen felelősséget az 1930. év folyamán elkövetett kormányzati hibák közül azokat, amelyek ipari termelésünk legyöngyüléséhez legjobban hozzájárultak.

Az elmúlt év kormányzati hibái

A legsúlyosabb hiba kétségtelenül a gazdasági kormányzás módja volt. Miközben demokráciát hirdettek, a legtökéletesebb diktatúrát léptették életbe. A temelő és közterheket viselő gazdasági rétegeknek, illetve azok érdekképviseleti szerveinek a meghallgatása nélkül a legtöbbször egy-egy parlamenti képviselő csoport javaslatára s természetesen a pártidiktatura fenntartása érdekében történtek igen sulyos kormányintézkedések.

Örvendés változás e téren csak Manoi-lescu Mihálynak 1930 októberében történt iparügyi miniszterré való kinevezése után állott be. Ő volt Nagy-Romániában az első iparügyi miniszter, aki tárcája átvétele után azonnal magához kérte az Ugir helyi vezetőit is s a tőlük hallott propagandai figyelembevételével szögezte le iparügyi programja alapelveit, melyeknek részletes kidolgozása céljából ugyancsak az Ugir vezetőik bevonásával az egyes ipari szakmák reprezentánsait országos ankét keretében hallgatta meg. Az a tény, hogy ezen ankét tanulságainak egyébként 100 százalékos helyes levonásán túl olyan szanalási módot kísérelt meg, amelyet a gyáriparosság többsége részletes kiemelés után eredeti formájában nem tudott elfogadni, mitsem von le az ő gazdaságpolitikai demokratizmusából.

Az 1930-as év gazdasági kormányzásának második nagy hibája, mely gyakorlati szempontból az elsőnél is sulyosabb, hogy megfelelő szakvélemények híján a gazdasági élet szinte minden ágában olyan tervek, olyan törvényjavaslatok, olyan rendelettervezetek készültek, sőt léptek életbe, amelyek a termelő munkát nehezebbé, irremutabilisabbá tették s a komoly termelő rétegek vállalkozási és munkakedvét folytonosan csökkentették. Mindezek a kormányintézkedések természetesen a pártidiktatura ágenseinek a kérésére készültek s az ország gazdasági válságát napról-napra jobban kimélyítették.

Az elhibázott intézkedések

Mint immár közismert ilyen intézkedéseket felemlítjük bizonyítékképpen:

1. A külföldi kölcsön tárgyalások kedvező felhasználását célzó, azt a tiszta

politikumból fakadó ötletet, miszerint gazdasági viszonyainkat még a tényleg meglévőnél is sötétebbekre kell festenünk s ebben az esetben a kapitalista Nyugat segítségünkre fog sietni. Az eredmény a kifizető célnak ép az ellenkezője lett. Nyugat kapitalistái előtt elvesztettük nemcsak állami, de magán hitelünket is. És ennek eredményeképpen idehaza is kiélesedett a hitelválság annyira, hogy a kamatlábak még az eddig hitelképesnek minősített, jó vállalatoknál is újból felemelkedtek.

2. Az agrártermelők reménységének fenntartására hivatott azon tervezeteket, melyek az agráradósságok konvertálását ígérték. A 60 milliárd körüli adósság konvertálása természetesen nem volt megoldható, a kihangsúlyozott cél ellenkezőjét azonban e téren is sikerült elérni.

3. A kincstárnak évi 3-4 milliárdot becsúllítani akaró legális szeszgyárak és képviselő brutális háttérbe szorítását, sőt tönkretételét, a kincstártól évi 3-4 milliárdot elsikkasztó illegális szeszgyár-érdekeltségek, illetve kijárók javaslati szerint. Ennek a rendszernek tovább kiépítési szándékát a gabonaértékesítési törvényjavaslattal, melyet Madgearu miniszter végül is megszavaztatott, habár minden parlamenti képviselő és szenátor tudta, látta, hallotta, hogy ellene fellázadt és teljes erejével tiltakozott az egész malomipar s gabonakereskedelmi érdekeltség. Kell-e bizonyítgatnunk, hogy az ilyen kormányintézkedések mennyire sulyosították gazdasági válságunkat.

4. Kivétel nélkül fokozásának azt a szerencsétlenül kiesztelt rendszerét, mely szerint az exportakadályok generális elhárítása s ezzel az export kereskedelmi tevékenység teljesen szabaddá tétele helyett bürokratikus vezetett s így külföldi piacainkat sorra elvesztő kényszerindulásokba való tömörítéssel még az eddiginél is jobban guzsba kötötték az exportvállalatokat, amelyek ezen újszerű export politika következtében természetesen már is megkezdtek exporttermelésünk leépítését.

Szenzációsan olcsó könyvek!

Ferrero: A világhódító Róma, A római világbirodalom, Antonius és Cleopatra, Augustus köztársasága, Julius Caesar kötetenként 60 L
Emerson: Essayk 40 L
Snyder: A modern természettudomány 40 L
Wagner: A művészet és forradalom 40 L
Carnegie: Napjaink problémái 40 L
Chesterton: Hagyományok és hazugságok 40 L
Finot: A boldogság tudománya 53 L
Mecsnikov: Optimista világnézet 40 L
Ostwald: Feltalálók, felfedezők 35 L
Woodrow Wilson: Az új szabadság 40 L
Schmidt: A relativitások tanának világszemlélete 40 L
Salló Tamás: Nincs más megoldás 40 L

Műszaki könyvek:

Horváth László: A rádióamatőr kézikönyve 170 L
Török Elemér: A rádió kézikönyve 136 L
Molnár János: Gyakorlati rádiókönyv 136 L
Balog Artur: Rádió-Telefón 81 L
Balog Artur: Rádiókészülékek szerelése II. rész 136 L
Rátkai Endre: Lánghegesztés és vágás 80 L

A orosz tarifapolitika

5. A CFR autonóm igazgatóságának kereskedelmi érték híjjával kiépített s nem egyszer csak egyes kijárók érdekeit szolgáló tarifapolitikáját. Nem akarunk az év elején Vidrighin vezérigazgató által csak egyes érdekeltségeknek megadott tűzifa, szén, stb. szezonkedvezmény-rendszerről beszélni, mely rendszer csak az ugyanazon kedvezményben nem részesített többi árutömegek forgalmának a visszaesését vonhatta maga után. Nem akarjuk bizonyítani azt sem, hogy az évközben történt rapszodikus tarifakorrekciók, melyek mindig a szállítók rovására mentek, mennyire idegessé tették a szállítóközönséget. Lehetetlen azonban rá nem mutatnunk arra, hogy a Pretorian elnök diktatórikus módszerrel megalakított új CFR tarifa nem egy árucikkünket fosztotta meg addigi exportlehetőségétől s még több árucikkünket kényszerített arra, hogy 700-800 km-re futhassanak. Hogy ezek az intézkedések egyrészt a CFR-t kergették deficitbe, másrészt termelésünk, főként ipari termelésünk redukcióját vonták maguk után és így mindkét irányban munkáselembocsátásokra, tehát a fogyasztási válság kimélyítésére vezettek, bizonyára szintén nem szorul bővebb bizonyítgatásra.

(Folytatjuk.)

Színház-Mozi

Román Opera műsora

Vasárnap, május 10: Népiünnepély.

Hétfő, május 11: Rigoletto. (Olcsó helyárakkal.)

Szerda, május 13: Ernani. (Premier.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Szombaton 3, 5 és 7 órakor 10 és 20 lejes helyárakkal: Boldog napok. Husz filmsztár, 50 gyönyörű görli és száz néger táncos az uszó színházban. Rengeteg ének, tánc, zene, mesébe illő kiállítás. Legújabb Fox-híradó.

Este 9 órakor: Boldog napok. 10, 20 és 30 lejes helyárakkal.

Vasárnap d. u. 3, 5 és 7 órakor 10 és 20 lejes helyárakkal: Boldog napok. 20 filmsztár, 50 gyönyörű görli és száz néger táncos az uszó színházban. Rengeteg ének, tánc, zene, mesébe illő kiállítás. Uj Fox-híradó.

Este 9: Boldog napok. 10, 20, 30 lejes helyárakkal.

Kaphatók az „UJ KELET” könyvosztályában

Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és aportoköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk.

Fraternitas Könyv- és Lapkiadó R.T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. — Telefon 9-77.

HECHT KALAPÜZEM

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand (a nagy hid mellett). Fiók: Dej, Calea Traian 9. szám. Engros osztály felhagyása miatt a felhalmozódott raktárkészletét

elárulítja gyári áron női kalapokat és kellékeket

Férfi és női kalapok formálása, festése és tisztítása szakszerűen és jutányosan eszközöltetnek.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Szombat, május 9.

Bukarest. 12: Grammofón. 12.30: Hírek. 16: Rádiózenekar. 17: Időjelzés, hírek. 18: Rádiógyermek. 19: Grammofón. 20: Opera. Szünetben hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.15: Séta a nemzetközi kiállításon. — 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.45: Hírek. 4: Novellák. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Novellák. 5.30: Hangverseny. 6.40: Zsoldos Benő műveiből felolvasás. 7: Mit üzen a rádió. 7.50: Társgató est. 8.50: Hangv. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 19.30: Parasztzene. Berlin. 20: Zenekari hangv. Mendelssohn, Schubert, Lahombe, Strauss, Lehár, stb. művei.

Breslau. 19.30: Szórakoztató zene. Stuttgart. 22.20: Szórakoztató zene. Varsó, Kattowic, Poznan. 22.15: Chopin művek zongorán. 23: Táncczene. Milánó. 22: Magán-, karének és zenekar.

Róma. 21: Opera. Pozsony. 19.05: Fuvószene. Brünn. 18.50: Zongorahangv. Osló. 20: D'Albert: Hegyek alján című operája.

Stockholm. 19.30: Szórakoztató zene. Toulouse. 20.30: Operettadatok. — 22: Grammofón. 22.45: Szimf. zene.

Apró hirdetések

Önállóan dolgozó varróleányok felvételnek. Cim a kiadóban.

Vesünk régiséget: Butort, szőnyeg, festményt, ezüstöt, porcellánt, üveget. „Arta” Cluj, Str. Avram Iancu 3.

Keresek német tanuláshoz egy partnernőt. Tanárnőm bécsi nő és kitűnő módszerrel, olcsón tanít. Cimeket a kiadóba kérem leadni.

ÉRTESETÉS

Elvállalom kézimunkáknak montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estéknként állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Keresünk Cluj, Oradea, Arad, Szatmár és Sziget városokban felállítandó szikvizgyáraink részére garanciával rendelkező vezetőket. Radiana szénsavgyár. Málnás Bai.

Férjhez mennék 35-40 év körüli izraelita gyógyszerészhez. Havi 20.000 lejes állásom van. Hozományom egy Bukarest központjában lévő, kitűnően jövedelmező drogueria felerészre. Csakis komoly ajánlatok a kiadóba kéretnek „Gyógyszerész” jellegre. Teljes diszkréció biztosítva.

Köser vegetáriusz étterem! Rendkívül ízletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. A vaj és tejtermékek saját készítményeik. Schwartz Ignác. Cluj, Calea Regal.

Kiadó azonnalra egy két szoba konyha, fürdőszobás lakás. Str. Paris (Papp ucca) 36. szám.

Özvegy zsidó urinő helyben, vagy vidékre elmenne házvezetőnek, vagy a gyermekek mellé. Szíves megkereséseket kérem „Anyahelyettes” jellegre a kiadóba.

Kiadó azonnalra olcsón, szép portálos üzlethelyiség volt. Széchenyi tér 39. sz. Háztulajdonosnál.

XIV. EVF. Cluj-Kolozsvár május 1 5691

Az Uj Kelet a és bászági n Cikkeink ut forrás megj

Kéziratokat megörzésükr

Hosszas és ala megakadó és uj végére tett Deus tot a villámgyor krizis.

Különböző v matikus különben hidalhatók és tárgyilagoss fél. Kifelé ugy „cionista és nem ellenes” lett volr közöje.

Pedig egyetlen galmat kellett c körülbástyázn, lönböző világnéz érintsük. Ugy nyzező:

A cionista lán a nemcionista ő sát, a közelmultb mily csodás siker gyorság iránti ősb but not least — történelem léptető egyiket kielégítő termelnünk. Deho az idők átszaladt kon nyargaláson. Egyetlen centr sok tényezőt, a k melés.

A cionista nye kissé kevés lelki majdnem kihiv vállalta a régi bí sakor és ujak sz

— szerénytelensé így centrumként nelmi aktus elmé rengésre készte mult — természé szinben — az eg nel és majdnem mének annyi és öntudat detronál esünk: gyermeke lelkiismeretünkre sok, — a feltör halálosan ható, nyomása, mindme hatás. És megdön és mindkét tábo tudata.

Amint nem vá mult, éppoly igaz milánsok fájoan madása. És pláne román sajtó megt

Nem szorulunk kötelességek leck pretenciója a haza mellé feltéglával táknak. Mi teljesi mint egyének, m vonatkozásban: